waterschap vallei en veluwe

UW WATERSCHAP

Adres Steenbokstraat 10
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn
Telefoon (055) 527 29 11
E-Mail info@vallei-veluwe.nl
Website www.vallei-veluwe.nl

BURAP 2022

Datum 2 augustus 2022
Ons kenmerk
Opgemaakt door
afdeling BDI

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 3
   1.1. Inleiding 3
   1.2. Leeswijzer 3
2. Samenvatting 4
   2.1. Prognose netto kosten per taak 5
   2.2. Prognose resultaat per taak 5
   2.3. Samenvatting BURAP prognose investeringen 8
   2.4. Ontwikkelingen 8
3. Programma-overstijgende onderwerpen 9
   3.1. Klimaatveranderingen – versnellen en verbinden 9
   3.2. Veranderopgave: Circulaire Economie 10
   3.3. Veranderopgave: Energietransitie 12
   3.4. Biodiversiteit 14
4. Programmaverantwoording 15
   4.1. Veiligheid 15
   4.2. Watersysteem landelijk gebied 19
   4.3. Wonen en zuiveren 24
   4.4. Besturen en belastingen 33
5. Bedrijfsvoering 37
6. Belastingopbrengsten 39
7. Overige paragrafen 42

1. Inleiding

1.1. Inleiding

In dit document treft u de bestuursrapportage (BURAP) over 2022 aan. In deze BURAP zijn de investeringsprognoses opgenomen, de prognoses van de verwachte kosten- en opbrengstontwikkeling en de voortgang van de begrote prestaties op basis van de inzichten per eind juni. Tevens is in deze BURAP de door GBLT in juni afgegeven prognose van de belastingopbrengsten verwerkt.

1.2. Leeswijzer

In deze bestuursrapportage wordt in hoofdstuk 2 de BURAP kort samengevat. Ook is een paragraaf ontwikkelingen opgenomen. In hoofdstuk 3 worden de programma overstijgende onderwerpen behandeld. In hoofdstuk 4 is de programmaverantwoording opgenomen. Bij elk programma wordt het algemeen beeld geschetst, de voortgang ten aanzien van de hoofddoelen van het programma en zijn financiële paragrafen opgenomen m.b.t. de exploitatie en de investeringen. De in de programmaverantwoordingen van hoofdstuk 4 opgenomen prestatietabellen zijn gebaseerd op het Blauw Omgevingsprogramma (BOP). In hoofdstuk 5 wordt de bedrijfsvoering behandeld. In hoofdstuk 6 komen de verwachte wijzigingen met betrekking tot de belastingopbrengsten aan de orde. In hoofdstuk 7 komen overige paragrafen aan bod. Hier wordt onder andere ingegaan op de onderwerpen lopende claims en risico's, treasury, rechtmatigheid en frauderisico.

In de verschillende grafieken in de BURAP is de voortgang weergegeven door de volgende kleuren:

- Prestatie loopt volgens planning
- Prestatie loopt achter op planning maar is wel gestart
- Prestatie loopt achter op planning en is ook nog niet gestart
- Prestatie loopt voor op planning

In de financiële exploitatie analyses worden de bedragen weergegeven in miljoen €, waarbij V = Voordeel en N = Nadeel.

In de in deze BURAP opgenomen tabellen van de bruto investeringen worden, voor de afwijkingen van de begrote jaarschijf, de volgende afkortingen gebruikt:

- V21 = vertraging uit 2021
- EX = exogene oorzaak
- VT = versnelling of temporisering
- MM = meer of minder kosten
- HK = Heroverweging/kans

2. Samenvatting

‘Begroten in roerige tijden’ luidde de ondertitel van de Begroting 2022. En dat het roerige tijden zijn, is ook in deze BURAP periode gebleken. Enkele voorbeelden uit het eerste halfjaar 2022:

- De effecten van klimaatverandering zijn goed merkbaar. Waar we in februari nog geconfronteerd werden met extreem veel neerslag en een overvol oppervlaktewatersysteem, hebben we enkele maanden later al een onttrekkingsverbod uit oppervlaktewater af moeten kondigen;
- Stijgende materiaal- en brandstofprijzen en leveringsproblemen met name als gevolg van de oorlog in Oekraïne. De concrete effecten zien we tot op heden met name bij de kosten voor onze slibeindverwerking en slibtransport en de kosten van hulpstoffen en chemicaliën;
- Het binnenhalen van nieuwe mensen is een grotere uitdaging dan ooit. Nog niet eerder was de arbeidsmarkt zo krap als nu. Dat merkt onze organisatie ook.
- De richtinggevende stikstofdoelen hebben grote impact op de ondernemers in de agrarische sector. De ingrijpende maatregelen brengen onzekerheden en onbegrip met zich mee. Dit heeft ook invloed op de wijze waarop we als waterschap in gesprek zijn en blijven met de omgeving;
- Steeds vaker voorkomende situaties rondom cybercrime maken dat we databeheer, informatiemanagement en informatieveiligheid hoog op de agenda hebben staan. Een calamiteitbestrijdingsplan met betrekking tot cyberincidenten wordt afgerond;
- Meebewegen met corona. Aan een lange periode van voornamelijk thuiswerken is in de eerste helft van 2022 een einde gekomen. De mogelijkheden voor fysieke vergaderingen, ontmoeten en samen werken op kantoor of in het gebied nemen toe. Corona is nog niet weg dus blijven we alert en bewegen mee waar dat nodig is.

Uit deze BURAP blijkt dat we ondanks de hiervoor geschetste ontwikkelingen voor een groot deel van onze prestaties op schema liggen waarbij het Blauw Omgevingsprogramma (BOP) onze gids is. We nemen actief deel in landelijke netwerken en initiatieven en staan bekend als een waterschap dat werk maakt van circulariteit en duurzaamheid. Waar we nu op trede 3 van de CO2 prestatieladder gecertificeerd zijn verwachten we ons in 2022 op trede 4 te certificeren.

De maatregelen die we geprogrammeerd hebben in het kader van de KRW en de gebiedsprocessen ten aanzien van de herziening van de peilbesluiten verlopen volgens planning. In veel situaties hebben we de peilen in de praktijk al aangepast aan wat gezien het veranderende klimaat noodzakelijk is. De resterende waterkwaliteitsopgave vanuit de KRW is opgenomen in proces van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

In diverse regio’s wordt gewerkt aan het opstellen van verstedelijkingsstrategieën om de grote woningbouw opgave te realiseren. We zijn als waterschap goed aangehaakt en vertegenwoordigd, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau.

De projecten binnen waterveiligheid verlopen grotendeels conform planning. Op 30 juni is het project Westdijk opgeleverd.

We zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van de verkiezingen in 2023.

Vanaf begin van dit jaar werken we intensief aan het ontwikkelen van een systematiek om goed te kunnen prioriteren. Dit is noodzakelijk omdat we zien dat de schaarste op de arbeidsmarkt een risico vormt voor het tijdig realiseren van onze doelen.

Hoewel veel goed gaat, zijn er ook onderdelen die niet geheel volgens plan verlopen. Zo werken we aan een gewijzigde aanpak voor de Waterfabriek en laten we een quick scan uitvoeren op ons assetmanagement. In de hoofdstukken 3 en 4 van deze BURAP wordt het algemeen beeld van de programma's weergegeven en worden de belangrijkste afwijkingen nader toegelicht.

2.1. Prognose netto kosten per taak

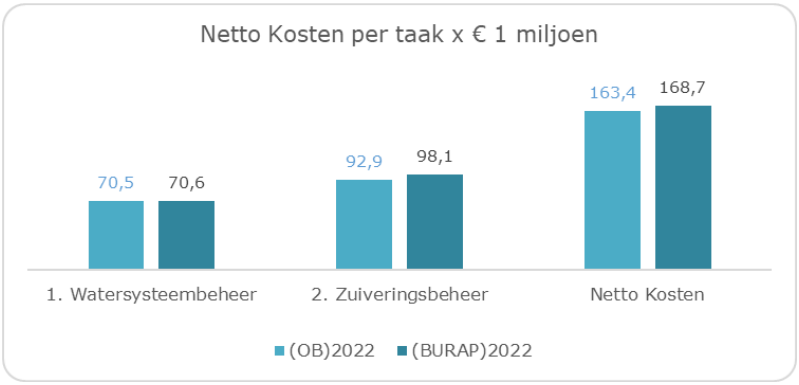

De totale netto kosten worden bij de BURAP geraamd op € 168,7 miljoen. Dat is 103,2% van de oorspronkelijk begrote netto kosten van € 163,4 miljoen. De netto kosten van de taak watersysteem worden bij de BURAP geraamd op € 70,6 miljoen (100% van de begroting) en de netto kosten van de taak zuiveringsbeheer worden bij de BURAP geraamd op € 98,1 miljoen (105,6% van de begroting).

2.2. Prognose resultaat per taak

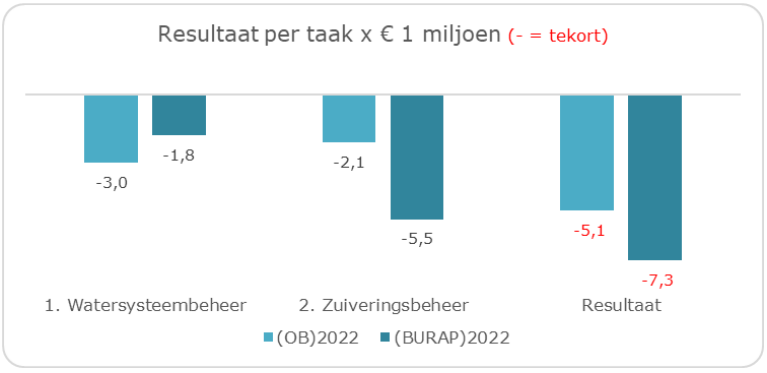

In de oorspronkelijke begroting (OB 2022) was een totaal tekort geraamd van € 5,1 miljoen. De raming in deze BURAP (BURAP2022) komt uit op een verwacht tekort van € 7,3 miljoen. Over 2022 wordt dus bij deze BURAP een € 2,2 miljoen hoger tekort verwacht dan oorspronkelijk begroot. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds € 5,3 miljoen hogere netto kosten en anderzijds € 3,1 miljoen hogere netto belastingopbrengsten.

De hogere netto kosten worden voor € 3,9 miljoen verklaard door de afboeking van een deel van de gemaakte kosten voor het project Waterfabriek Wilp. Vanwege het optreden van risico's in het project, wordt voorgesteld de aanpak voor de Waterfabriek te wijzigen. Op dit moment wordt er gewerkt aan een gewijzigd voorstel. Een deel van de reeds gemaakte kosten ad € 3,9 miljoen is echter specifiek uitgegeven voor de locatie in Wilp of heeft betrekking op de pilot. Deze kosten kunnen niet worden toegerekend aan de gewijzigde aanpak van het project en komen daarmee ten laste van de exploitatie 2022.

De hogere netto belastingopbrengsten worden met name verklaard door € 1,2 miljoen hogere belastingopbrengsten watersysteemheffing, vooral door hogere WOZ waarden, en € 2,3 miljoen hogere belastingopbrengsten zuiveringsheffing uit voorgaande jaren naar aanleiding van definitief opgelegde aanslagen. In hoofdstuk 6 belastingopbrengsten zijn uitgebreide analyses opgenomen.

Resultaat taak watersysteembeheer **€ 1,2 (V)**

Het verwachte tekort van de taak watersysteembeheer komt € 1,2 miljoen lager uit dan opgenomen in de oorspronkelijke begroting (tekort € 3,0 miljoen). Dit wordt vooral veroorzaakt door de hogere belastingopbrengst gebouwd als gevolg van hogere WOZ waarden dan waarmee was begroot.

De grootste afwijkingen, in miljoenen €, van de netto kosten ten opzichte van de begroting zijn:

Hogere HWBP bijdrage 2022	€ 0,4	N
Hogere onderhoudskosten overige waterkeringen i.v.m. functiewijziging keermuur van het havendijkje in Elburg	€ 0,3	N
Lagere afschrijving i.v.m. verschuiving van projecten en subsidies op projecten	€ 0,2	V
Aandeel van deze taak in de hogere inhuurkosten bij Vergunning en Handhaving i.v.m. veel aanvragen en meldingen, werk wat voortkomt uit implementatie omgevingswet en verloop/uitval binnen het team.	€ 0,2	N
Overige afwijkingen per saldo o.a. vrijval vacature ruimte, lagere reiskosten, minder dienstreizen, inhuur en doorbelaste bedrijfsvoeringskosten	€ 0,7	V

Resultaat taak zuiveringsbeheer **€ 3,4 (N)**

Het verwachte tekort van de taak zuiveringsbeheer komt € 3,4 miljoen hoger uit dan opgenomen in de oorspronkelijke begroting (tekort € 2,1 miljoen). De netto kosten van deze taak vallen € 5,2 miljoen hoger uit. Hierin is € 3,9 miljoen begrepen voor de afboeking van een deel van de kosten van het project Waterfabriek Wilp.

De netto belastingopbrengsten (inclusief kwijtschelding en oninbaar) worden op basis van de GBLT prognoses € 1,8 miljoen hoger geraamd. De hogere belastingopbrengsten worden voor € 2,3 miljoen veroorzaakt door belastingopbrengsten zuiveringsheffing uit voorgaande jaren naar aanleiding van definitief opgelegde aanslagen. De kosten van oninbaarheid worden € 0,5 miljoen hoger geprognosticeerd.

De grootste afwijkingen van de netto kosten ten opzichte van de begroting zijn

Afboeken van een deel van de kosten van het project Waterfabriek Wilp	€ 3,9	N
Lagere SDE subsidie voor eigen energieopwekking door zonnepanelen en gasmotoren. Dit als gevolg van de hogere energieprijzen. Voorzichtigheidshalve is de SDE subsidie voor het jaar 2022 op 0 euro gezet. In de LE tot en met oktober 2021 werd al aangegeven dat ook voor 2022 rekening moest worden gehouden met € 1,5 miljoen lagere SDE subsidie dan was begroot.	€ 1,7	N
Totale post PE-chemicaliën wordt i.v.m. prijsstijgingen verhoogd. Hierin wordt de landelijke lijn van de VvZb gevolgd.	€ 0,6	N
Slibtransport wordt 10% duurder veroorzaakt door brandstofprijsstijging. Geen wijziging in tonnages verwacht.	€ 0,2	N
Onder voorbehoud van de onderhandelingen met GMB en de GMB-gelieerde waterschappen, gaat we ervan uit dat de door GMB aangevraagde verhoging 50-50 voor slibeindverwerking verdeeld wordt.	€ 0,4	N
Elektra inkoop t.g.v. tariefstijging, btw verlaging en verbruik in de regio's	€ 0,5	N
Hogere onderhoudskosten voor transportleidingen en gemalen. Betreft onder ander niet voorziene grondwerkzaamheden transportstelsel Amersfoort , relinen van aanvoerriool Soest t.g.v. lekkage.	€ 0,3	N
Lagere afschrijvingslasten door latere oplevering van projecten en vervallen van project pilot slibretentie.	€ 0,9	V
Minder inhuurkosten voor projecten op het gebied van circulaire economie, Wilp en het project Netwerken op locatie	€ 0,3	V
Hogere opbrengst verkoop gas, elektra en afval	€ 0,3	V
Overige afwijkingen per saldo o.a. vrijval vacature ruimte, lagere reiskosten, minder dienstreizen, inhuur en doorbelaste bedrijfsvoeringskosten	€ 0,9	V

2.3. Samenvatting BURAP prognose investeringen

In de onderstaande grafieken zijn de bruto en netto investeringen over 2022 (BURAP2022) afgezet tegen de Oorspronkelijke Begrote investeringen (OB2022).

Bruto Investeringen

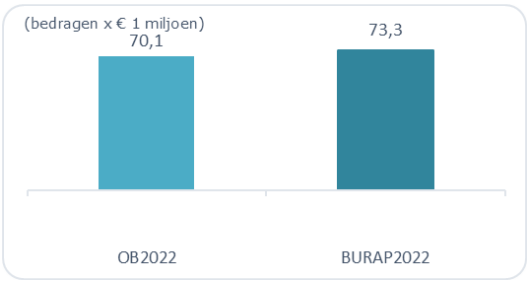

Netto investeringen

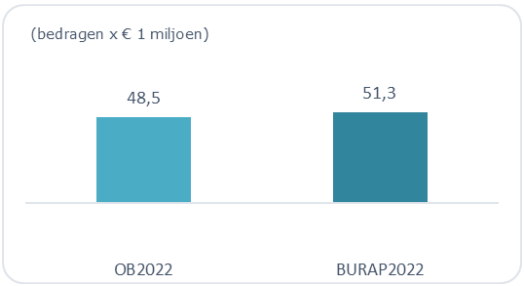

De huidige bruto raming komt met € 73,3 miljoen wat hoger uit dan oorspronkelijk was begroot (€ 70,1 miljoen). Deze hogere raming t.o.v. de oorspronkelijke begroting wordt vooral veroorzaakt door verschuiving van uitgaven 2023 naar 2022 t.b.v. rwzi Terwolde. Voor Waterfabriek Wilp wordt minder uitgegeven. Daarnaast worden de bruto ramingen voor watersysteem landelijk lager ingeschat omdat uitgaven doorschuiven naar 2023. De stijging van € 3,2 miljoen in bruto investeringen is in onderstaande tabel toegelicht naar hoofdoorzaak:

	(VT21) versnellen/ temporiseren 2021	(EX) exogeen	(VT) versnellen/ temporiseren	(MM) Meer/minder kosten	(HK) Heroverwegen/ kansen	niet toegelicht deel < 0,2 afwijking per project	Afwijking jaarschijf 2022 (+ = toename)
Veiligheid	-2,3	-	0,2	3,7	-0,9	0,2	**0,9**
Watersysteem Landelijk	0,1	-2,2	-2,4			-	**-4,5**
Wonen en Zuiveren		1,0	12,9	-0,5	-6,0	-0,2	**7,3**
Besturen en Belastingen			-0,4			-	**-0,4**
	-2,2	**-1,2**	**10,3**	**3,3**	**-6,9**	**-**	**3,3**

De uitgebreide analyses zijn opgenomen in de investeringsparagrafen van hoofdstuk 4.

2.4.Ontwikkelingen

Prijsontwikkeling en leveringsproblemen ten gevolge van de Oekraïne crisis

Ook als waterschap hebben we te maken met stijgende materiaal- en brandstofprijzen en leveringsproblemen. De concrete effecten zien we tot op heden met name bij onze slibeindverwerking en -transport, hulpstoffen en chemicaliën. Deze effecten zijn verwerkt in de aangepaste ramingen van deze BURAP. Voor slibeindverwerking is de prijsontwikkeling afgestemd met de collega waterschappen. Voor PE(polyelectroliet) volgen we een landelijke lijn via de Vereniging van Zuiveringsbeheerders (VvZB). Voor slibtransport hanteren we een contractueel vastgestelde indexering voor bepaalde tijd, zodat we deze weer bij kunnen stellen wanneer de prijzen dalen.

Voor de lopende projecten en contracten geven de aannemers wel aan dat er sprake is van prijsstijgingen en dat we daarvoor claims kunnen verwachten. We hebben tot nu toe nog maar één concrete claim ontvangen. Deze komt vanuit project Westdijk. Vooralsnog gaan we ervan uit deze

prijsstijgingen opgevangen kunnen worden binnen de risicoreservering van de projecten. We anticiperen op prijsstijgingen en langere levertijden door materialen en onderdelen sneller dan normaal te bestellen. Daarmee hebben we tot op dit moment grote problemen kunnen voorkomen. Het HWBP behandelt eventuele prijsstijgingen binnen de alliantie d.m.v. de hardheidsclausule. Dat betekent dat er aan het einde van het project bekeken wordt of en in welke mate stijgende materiaal en brandstofprijzen een probleem zijn geweest.

We verwachten dat de prijsstijgingen ook door zullen werken bij nieuwe aanbestedingen en nog af te sluiten contracten.

3. Programma-overstijgende onderwerpen

In dit hoofdstuk worden de programma-overstijgende onderwerpen en veranderprogramma's weergegeven. De financiële impact van deze programma's is meegenomen in de reguliere programmabegroting (hoofdstuk 4).

3.1.Klimaatveranderingen – versnellen en verbinden

Het adaptief beleidskader Klimaatadaptatie KACTUS geeft in de praktijk versnelling en focus. Met name in het spoor "verbindende transities" zien we vanuit het nationaal niveau ontwikkelingen waar we goed op aansluiten. In de beleidsbrief van de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening wordt ingegaan op de nationale keuzes en de provinciale en gebiedsgerichte arrangementen. Het principe dat het bodem- en watersysteem leidend is komt hier nadrukkelijk in naar voren en geeft ons ook ruimte om dit te concretiseren in de gebieden waar de ruimtelijke opgaven groot zijn. In het programma watersysteem wordt expliciet ingegaan op hoe de nationale ontwikkelingen doorwerken in de wijze waarop wij acteren in het landelijk gebied.

Met het adaptief beleidskader Klimaatadaptatie KACTUS is het werken aan de klimaatopgave versneld. Het bijbehorend uitvoeringsprogramma brengt synergie aan tussen de klimaatadaptatie opgaven in het landelijk en stedelijk gebied en de uitdagingen rond waterbeschikbaarheid (teveel en te weinig water).

In het programma zijn 4 samenhangende sporen onderscheiden, die richting geven aan de uitvoering van de opgaven. Hoewel de daadwerkelijke uitgaven tot dusver achter blijven op de begroting, zijn er belangrijke ontwikkelingen bereikt.

Een concrete mijlpaal is bijvoorbeeld de verbinding van de klimaatopgave aan het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Het stikstofdossier is verbreed met als uitgangspunt dat het bodem- en het watersysteem leidend zijn. Daarmee zijn de doelen voor schoon oppervlaktewater, een goede toestand van grondwaterlichamen en een goede zoetwaterbeschikbaarheid opgenomen in het NPLG. In de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de provincie Gelderland spreken we dan ook van "systeemherstel".

Een andere, belangrijke mijlpaal betreft het grondwaterdossier. Dit dossier is van oudsher erg versnipperd, maar er zijn inmiddels flinke stappen gezet op het gebied van interne en externe samenwerking. We werken samen om zicht te krijgen op de grondwateronttrekkingen, de cumulatieve effecten ervan en het herijken van het beleid. Daarnaast zijn we met het Waternetwerk Veluwe bezig om een totaalbeeld te maken van de actuele onttrekkingen en de wijze waarop uitwisseling van gegevens tussen de overheden geoptimaliseerd kan worden. Er zijn afgelopen periode al ervaringen opgedaan in een pilot voor de gemeente Putten.

Naast versnellen en verbinden vraagt klimaatadaptatie ook om veranderen. De vijf principes uit het beleidskader klimaatadaptatie worden steeds belangrijker voor het beheer van ons bodem- en watersysteem: (1) besparen, (2) vasthouden, (3) bergen, (4) aanpassen/ accepteren en (5) afvoeren (en aanvoeren). In een reeks klimaatgesprekken zijn we met de organisatie in gesprek over KACTUS en wat dit betekent voor ons werk.

Natuurlijk zijn er ook kanttekeningen ten aanzien van de gewenste versnelling. Met de veelheid aan opgaven en de beperkte beschikbaarheid van gekwalificeerde medewerkers, is het onzeker in hoeverre we de uitvoeringskracht met elkaar kunnen (blijven) organiseren.

3.2. Veranderopgave: Circulaire Economie

3.2.1. Totaalbeeld voortgang hoofddoelen in 2022

Inspanning 2022	StaVaZa BURAP	Toelichting
70% van alle intakes boven de € 50.000 waarin concreet staat wat er aan duurzaamheid, circulariteit en social return gebeurt		In het eerste kwartaal van 2022 is bij 9 van de 17 aanbestedingen duurzaamheid of circulariteit toegepast. Dat is 53%. Financieel gezien is het veel hoger te weten 89%.
In 15% van het aantal projecten (inclusief groot onderhoud) hebben we modulair bouwen toegepast		Modulair bouwen volgens het Verdygo-concept passen we toe op rwzi Terwolde. Samen met WBL maken een animatie en filmpjes om meer bekendheid te geven aan het Verdygo concept. Er is een onderzoek gestart om de aspecten duurzaamheid en de kosten van Verdygo ten opzichte van de traditionele bouwwijze transparant in beeld te brengen.
Verminderen gebruik primaire grondstoffen met 15% (tov 2018) metaalzouten en polymeer		We sturen actief om het verbruik van metaalzouten en polymeren terug te dringen. Er loopt een onderzoek naar alternatieve hulpstoffen. We monitoren het effect van de maatregelen en rapporteren daarover in de klimaatmonitor.
Het aandeel rioolvreemd- en regenwater is op de zuiveringen is met 5% gedaald (DWA, regen en Rioolvreemd)		Gemeente Amersfoort is al langjarig bezig met de aanpak van rvw. De ordegrootte van reductie van rvw bedraagt, vanaf 1999, circa 33% (5,8 miljoen m3) . Voor regenwater geldt dat de Bijdrageregeling Ontvlechten waterstromen in juli 2023 eindigt. In totaal is tot op heden 221 ha afgekoppeld in bestaand stedelijk gebied. Dit betreft een reductie van 1,3 Mm3 aan regenwater.
Bij 7 rwzi's is het effluent aangepast aan de benodigde kwaliteit van de omgeving (KRW-eisen)		De 7 rwzi's die lozen op grote waterlichamen als Rijn, IJssel in mindere mate ook de Randmeren dragen relatief weinig bij aan de belasting: Renkum, Heerde, Hattem, Apeldoorn, Brummen, Elburg en Harderwijk. De grote renovatie van rwzi Terwolde is gaande. Voor 2027 is het doel dat ook rwzi Ede wordt aangepast met een extra nabehandeling.
10% minder maaisel EVZ/KRW (van 37.500 m3 in 2020)		Het duurzame maaibeleid is van toepassing. Na het maaiseizoen kan worden bepaald of de doelstelling daadwerkelijk is gehaald.
25% van het vrijkomend maaisel zetten we hoogwaardig in (van 37.500 m3 in 2020)		Het duurzame maaibeleid is van toepassing. Na het maaiseizoen kan worden bepaald of de doelstelling daadwerkelijk is gehaald.

3.2.2. Het algemene beeld

Duurzaamheid wordt aantoonbaar steeds vaker expliciet meegewogen in onze werkzaamheden en besluitvorming. Het lukt ook steeds beter om de effecten meetbaar te maken en de monitoren. Bijvoorbeeld door in projecten de milieukosten indicator toe te passen. De effecten worden pas achteraf zichtbaar en meetbaar, waardoor het lastig is om een actueel beeld te schetsen. We nemen actief deel in landelijke netwerken en initiatieven en staan bekend als een waterschap dat werk maakt van circulariteit en duurzaamheid. We nemen bijvoorbeeld deel aan buyer- Biobased oeverbeschoeiing en het circuleer atelier dat wordt georganiseerd vanuit de Unie van Waterschappen.

In onze gidsprojecten de circulaire rwzi Terwolde en de Grebbedijk doen we waardevolle ervaring op met duurzaam materiaalgebruik en modulair bouwen. Kennis en ervaring die we delen met collega waterschappen en het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

3.3.Veranderopgave: Energietransitie

3.3.1. Totaalbeeld voortgang hoofddoelen in 2022

Inspanning 2022	StaVaZa BURAP	Toelichting
Besparen van 60Tj energie		De beoogde besparing wordt niet gerealiseerd in 2022. Er zijn drie planopdrachten geschreven voor het terugdringen van het energieverbruik op een aantal van onze rwzi's. Het gaat hierbij om het aanpassen van beluchtingsinstallaties, het toepassen van slimmere retourslibregelingen en het selectiever gebruiken van nabehandelingsinstallaties. Upgrade naar LED-verlichting voor het hoofdkantoor In maart is met een vooronderzoek een 1e stap gezet naar het vervangen van de bestaande TL-verlichting in het hoofdkantoor door energiezuinige LED-verlichting. Daarmee realiseren we een besparing van 50-70% energie van de verlichting.
Duurzame inkoop van 40 TJ aan elektriciteit, warmte en brandstof		Elektriciteit: geen opgave, vanaf 2021 kopen we in op basis van Nederlandse wind. Er is in Q1 2022 aan elektriciteit ingekocht: 4.833.000 kWh. (= 25,1 TJ). Warmte: we hebben geen opgave, we kopen geen warmte in. Brandstof: deze opgave brengen we eind 2022 in beeld.
Duurzaam opwekken van 60 TJ met zon en wind		Alle geplande (18) installaties zijn nu aangesloten en in bedrijf. De productie ZON voor Q1 2022 is op 658 MWh (3,4 TJ) uitgekomen.
6 van de bedrijfsgebouwen zijn los van aardgas		In Q1 2022 is de RWZI Terwolde afgekoppeld van het aardgasnet.
De uitstoot van ton CO2 is teruggebracht tot 21.000		We verwachten dat de CO2 voetafdruk lager zal uitkomen dan in 2021. De CO2 voetafdruk 2021 is definitief vastgesteld op 2.644 ton
Hoeveelheid gespuid en gefakkeld en biogas maximaal 980 m3		

3.3.2. Het algemene beeld

In de klimaatmonitor en de CO2 prestatieladder is goed te zien dat de maatregelen die we nemen in het kader van de energietransitie daadwerkelijk het gewenste effect hebben en leiden tot minder uitstoot van broeikasgassen. Met name de duurzame opwek met onze zonnepanelen, de duurzame inkoop van onze elektrische energie, en het terugdringen van het fakkelgas op onze installaties dragen daaraan bij. Ook onze aannemers werken aan verduurzaming en maken steeds vaker gebruik van biobrandstoffen en emissieloze (elektrische) apparatuur.

De doelstelling op het besparen van energie blijkt te ambitieus. Hoewel we met het vervangen van de beluchting op onze rwzi's (o.a. Apeldoorn) substantiële besparingen realiseren lijkt de opgave toch te groot. Het daadwerkelijke effect van de besparingsmaatregelen kan overigens pas worden bepaald nadat we een vol jaar hebben gedraaid met de installatie.

Waar we nu op trede 3 van de CO2 prestatieladder gecertificeerd zijn verwachten we ons in 2022 op trede 4 te certificeren. We verwachten dat we als waterschappen nadrukkelijke aangesproken gaan worden op broeikasgasemissies uit onze processen, denk aan lachgas-emissie uit ons zuiveringsproces. Daarmee zal onze opgave de komende jaren groter worden. Vanuit de Unie van Waterschappen wordt een visie op Klimaatneutraliteit voorbereid waarin dit verder wordt geconcretiseerd.

We worden steeds vaker benaderd voor aquathermie projecten door gemeentes, warmtebedrijven en particuliere initiatiefnemers. Het ontwikkelen van Aquathermie projecten blijkt complex, dat merken we met name in Kerschoten (Apeldoorn). In Harderwijk verwachten we dat het warmtenet dit jaar in bedrijf gaat.

3.4. Biodiversiteit

Het beleidskader biodiversiteit kent 3 hoofdsporen:
X: implementatie in regulier werk
Y: koppelkansen benutten in projecten
Z: integreren binnen gebiedsprocessen

Met ons reguliere maaionderhoud van watergangen en dijken werken we al jaren actief aan het verbeteren van de biodiversiteit. Het afgelopen jaar is daar weer een belangrijke stap in gezet met de implementatie van de ecologische werkprotocollen, waarmee we de zorg voor de natuur borgen. Een mooi succes is geboekt in samenwerking met RAVON toen we de zeer zeldzame rivierprik hebben overgezet naar de paaigronden in de Grift.

De laatste jaren zijn veel projecten opgeleverd, van onszelf of partners in bebouwde of landelijke omgeving, waar we altijd op zoek zijn naar koppelkansen voor de natuur, ook buiten het water. Een mooi voorbeeld hiervan dit jaar is de aanleg van broedhopen voor de ringslangen langs de Voorsterbeek.

De belangrijkste ontwikkeling voor de biodiversiteit is wel het NPLG, dit biedt enorme kansen. We werken hard samen met de provincie om hier de juist maatregelen in te krijgen. Een mooi project waar we biodiversiteit in samenhang met gebiedsdoelen oppakken is het project in de polder Nijbroek “Nieuw drassig land”.

Naast deze sporen hebben we een eerste start gemaakt met het SMART formuleren van doelen voor biodiversiteit, als onderdeel van de watersysteemrapportage. Dit heeft met name inzichten gegeven in wat dit vraagt van onze monitoring. Volgend jaar verwachten we een beter onderbouwd beeld te kunnen geven waar we staan op het gebied van biodiversiteit.

4. Programmaverantwoording

4.1. Veiligheid

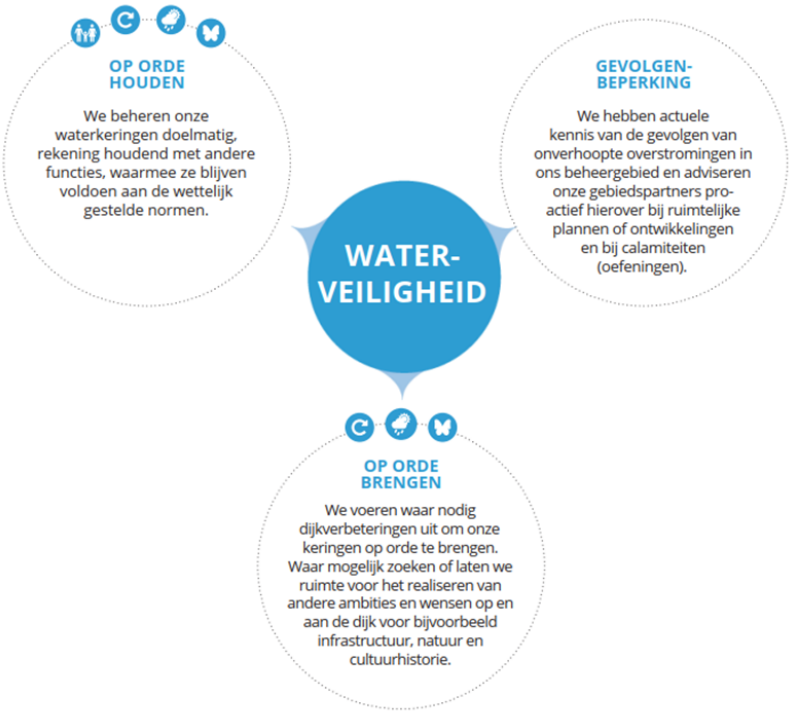

4.1.1. Totaalbeeld voortgang hoofddoelen in 2022

Inspanning 2022	**StaVaZa BURAP**	**Toelichting**
Actueel houden 16 overstromingsscenario's		Conform planning
Realiseren dijkverbetering IJsseldijk Apeldoorns Kanaal		Conform planning
Realiseren dijkverbetering Noordelijke Randmeerdijk		Conform planning
Dijkverbetering Grebbedijk (realisatie uiterlijk 2027)		Planning planuitwerkingsfase loopt drie maanden uit en komt nu uit op 30-10-2024
Voorbereiding maatregelen o.b.v. veiligheidsbeoordeling en trajectaanpak langs de IJssel		Conform planning
Toetsen Hoenwaardkaden (als onderdeel gebiedsproces Hoenwaard 2030) en onderzoek naar bieden voldoende veiligheid voor het gebied		Conform planning

Inspanning 2022	StaVaZa BURAP	Toelichting
Alle 11 dijktrajecten zijn in 2022 beoordeeld op de omgevingswaarden conform Omgevingswet		Wat we dit jaar doen is het opstellen van een PvA voor de komende 12 jaar (draaiboek WSVV beoordelen op omgevingswaarden). De beoordeling zelf volgt in 2023
Opstellen gebiedsgerichte trajectaanpak o.b.v. veiligheidsurgentie t.b.v. in 2050 voldoen aan omgevingswaarden		Conform planning
Extra aandacht risicobeheersing bij waterkeringen die niet voldoen aan omgevingswaarden		Dit volgt uit de beoordeling die vanaf 2023 wordt uitgevoerd
Verbeteren leefomgevingskwaliteit 3 dijktrajecten primair (bij voorbereiding (beheers)maatregelen en beheer en onderhoud)		In de lopende dijkversterkingsprojecten in de realisatiefase brengen we onze zorg voor beheer en onderhoud van de waterkeringen in.
Toetsing Westelijke Eemkaden en Maatpolderkade en voorbereiding toetsing andere keringen - in 2024 zijn alle keringen getoetst (47km) (2022 toetsing Kade Apeldoornskanaal, 2023 toetsing Laakkades, 2023 toetsing Slaperdijk)		Conform planning
Beheer en onderhoud en periodiek beoordeling conform gestelde normen		Conform planning
Actueel houden legger, beheerregister en onderliggende data		Conform planning

4.1.2. Het algemene beeld

Regionale en overige waterkeringen: Hoenwaardkaden

Voor de Hoenwaarkaden is afgelopen winter een globale veiligheidstoetsing uitgevoerd. Deze laat zien dat de kaden niet voldoen voor stabiliteit en plaatselijk niet voldoen aan de hoogtenorm. Dit betekent dat een nieuwe kadedoorbraak bij hoog water in de zomer niet uit te sluiten is. Met het projectteam Hoenwaard2030 hebben we besproken welke mogelijke scenario's er zijn ten aanzien van een versnelde aanpak van de Hoenwaardkaden in relatie tot Hoenwaard2030. De conclusie is dat alle partijen de meerwaarde zien van de gebiedsgerichte aanpak, waarbij opgaven in samenhang worden opgepakt. Voor de aanpak van de Hoenwaardkaden betekent het dat we de kans op falen zo snel mogelijk gaan verkleinen door in afstemming met het gebied (beheer)maatregelen te onderzoeken en versneld uit te voeren. Het verdere herstel van de kaden loopt mee met het gebiedsproces.

Afwijkingen bij projecten in uitvoering
Het project Grebbedijk bevindt zich in de planuitwerkingsfase, waarbij er wordt toegewerkt naar een vergunbaar ontwerp. Vanwege een bezwaartraject na afronding van de aanbesteding van de ingenieursdiensten heeft het project een vertraging opgelopen van 3 maanden. Hierdoor komt de planning voor de afronding van de planuitwerkingsfase op 30-10-2024.

Het project sanering TGG Westdijk is op 30 juni 2022 opgeleverd. Dat was 4 maanden later dan gepland en komt door de slechte weersomstandigheden eind 2021. Hierdoor kon niet al het geplande werk in de winter worden uitgevoerd. Door de uitloop in de planning moesten schadevergoedingen langer uitbetaald worden en ontstonden extra instandhoudingskosten. Daarnaast waren er extra kosten nodig als gevolg van de stijging van de brandstofprijzen.

4.1.3. Financieel-investeringen

Bruto investeringen

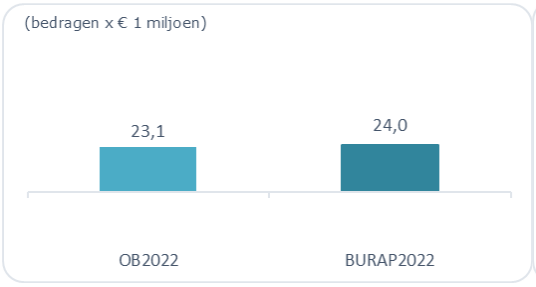

Netto investeringen

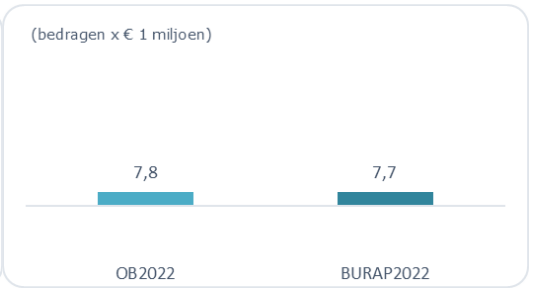

De prognose van de bruto investering komt € 0,9 miljoen hoger uit dan begroot en die van de netto investeringen komt € 0,1 miljoen lager uit dan begroot.

De grootste bruto afwijkingen zijn toegelicht op de volgende projecten (in m€):

	Totaal Raming prognose	Totaal uitgave t/m 2022	Prognose jaarschijf 2022 (BURAP)	Afwijking jaarschijf 2022 (+=toename) t.o.v. Begroting	Begroot Oplevering	Prognose Oplevering	OORZAAK
Verbet. Waterkering 5e&6e pand Apeldoorns Kanaal							
P5068RF - Verbet. Waterkering 5e&6e pand AK RF	16,2	6,8	8,7	-2,9	31-12-2022	31-12-2022	VT21
P5068G - Verb. Waterkering 5e & 6e pand AK Grond	2,4	0,6	1,2	-0,3	31-12-2022	31-12-2022	VT
Grebbedijk							
P8305PF - Grebbedijk planuitwerkingsfase	11,7	2,8	4,2	0,6	31-7-2024	30-10-2024	VT21
PRIM WK, Noordelijke Randmeerdijk							
P8302RF - Nrd. Randmeerdijk Realisatie fase	4,1	0,5	2,9	0,5	1-12-2022	25-7-2023	MM/VT
P5093 - Onderhoudsbermen beheeropgave Noordelijke Randmeerdijk	0,3	0,0	0,1	-0,9	1-11-2022	10-7-2023	HK
Thermisch gereinigde grond Westdijk							
P8307 - Thermisch gereinigde grond Westdijk	35,1	30,9	6,0	4,0	1-3-2022	30-6-2022	MM
C820635 - Westdijk en Eemdijk noord	9,6	9,6	-	-0,3	30-6-2022	30-6-2022	MM
TOTAAL TOEGELICHTE SELECTIE	**79,3**	**51,2**	**23,0**	**0,7**			

Verbetering Waterkering 5e&6e pand Apeldoorns Kanaal **-/- € 3,2**

De uitgaven voor de realisatiefase begonnen eerder dan voorzien bij het opstellen van de begroting 2022. Hierdoor hebben meer uitgaven al in 2021 plaatsgevonden.

Grebbedijk (PF) **€ 0,6**

In 2021 heeft zich een vertraging van 3 maanden voorgedaan door een bezwaarprocedure n.a.v. de aanbesteding. Hierdoor schuiven uitgaven van 2021 naar 2022. De totale projectuitgaven zijn naar beneden bijgesteld van € 12,4 miljoen naar € 11,7 miljoen, n.a.v. nieuwe capaciteitsramingen.

Noordelijke Randmeerdijk **-/- € 0,4**

Bruto aanpassingen op prijspeilen en een verbeterde raming hebben ertoe geleid dat de projectkosten op de realisatiefase stijgen. Het project onderhoudsbermen, welke als mee koppel kans gezien werd, bleek veel te duur en is voorlopig uitgesteld naar 2023 en losgekoppeld.

Thermisch gereinigde grond Westdijk **€ 3,7**

Meerkosten als gevolg van uitloop planning door weersomstandigheden eind 2021. Hierdoor zijn er extra instandhoudingskosten. Daarnaast extra kosten als gevolg van stijgende brandstofprijzen en schadevergoedingen. De netto impact voor de jaarschijf 2022 is € 0,8 miljoen.

4.1.4. Financieel-exploitatie

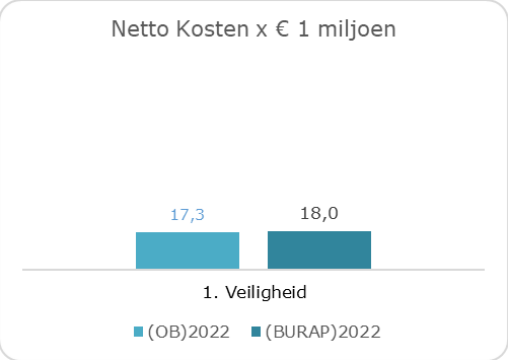

De verwachting bij deze BURAP is dat de netto kosten € 0,7 miljoen hoger uitvallen dan oorspronkelijk was begroot.

De belangrijkste afwijkingen, in miljoenen €, ten opzichte van de begroting zijn:

Hogere HWBP bijdrage 2022 **€ 0,4(N)**

De totale HWBP bijdrage voor 2022 is daarmee bijgesteld tot € 10,83 miljoen.

Keermuur Havendijk Elburg **€ 0,3(N)**

Wij betalen naar rato mee in de kosten die samenhangen met de voorgenomen functiewijziging van de keermuur tot een maximum van € 0,3 miljoen. Hiermee neemt het waterschap zijn aandeel in deze gezamenlijke verantwoordelijkheid met gemeente Elburg.

4.2.Watersysteem landelijk gebied

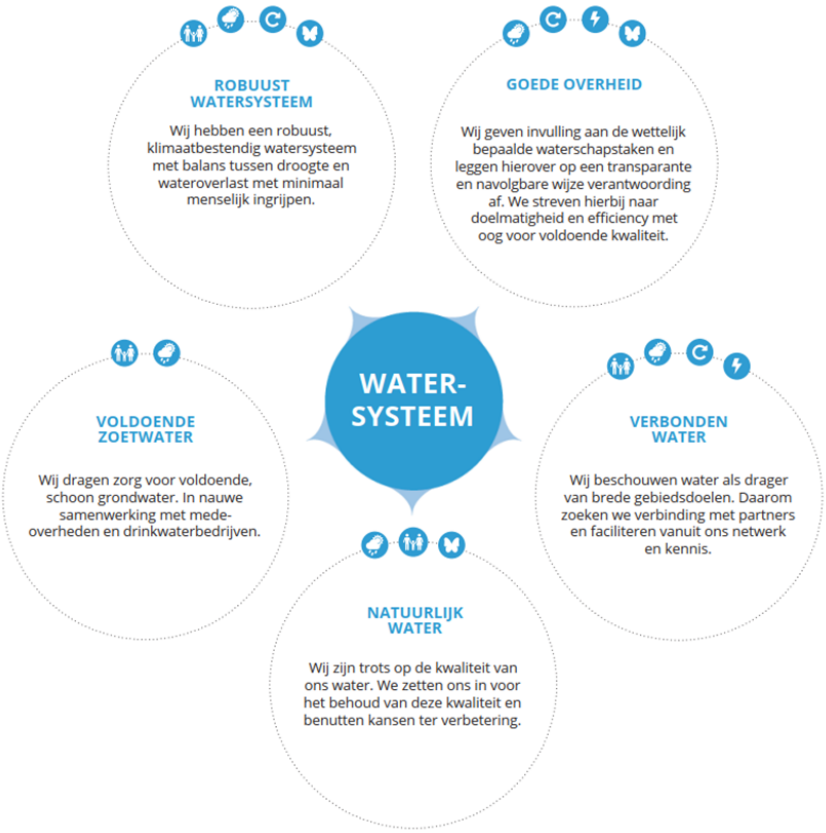

4.2.1. Totaalbeeld voortgang hoofddoelen in 2022

Inspanning 2022	**StaVaZa BURAP**	**Toelichting**
Procesverkenning en watersysteemanalyse		Eerste concept rapport gereed, na de zomer definitief, nieuwe versie volgend jaar
Uitvoering complexe watervraagstukken conform programmering		Door problemen met de bezetting van het projectteam is later gestart
Programmering optimalisatieopgave		Loopt nog conform, ambitieuze, planning. Capaciteit in tweede helft van het jaar is aandachtspunt

Deze tabel is een overzicht van de verwachte afwijkingen ten opzichte van de begrotingsprestaties. Het overgrote deel van de activiteiten verloopt conform planning en staat daarmee niet in de tabel. De voortgang wordt tekstueel toegelicht.

4.2.2. Het algemene beeld

Gebiedsgerichte uitwerking

Steeds nadrukkelijker komt naar voren dat het landelijk gebied de komende jaren drastisch gaat veranderen. De draagkracht van onze natuur en ons bodem- en watersysteem wordt op veel plekken overschreden. Het Rijk wil met een integrale, gebiedsgerichte aanpak deze problematiek

aanpakken om zo een betere balans te bereiken tussen wat de natuur kan dragen en wat we als samenleving van haar vragen. De startnotitie NPLG geeft een eerste set richtinggevende doelen mee, waarbij in het NPLG een verbreding heeft plaatsgevonden van alleen N2000-gebieden naar het gehele landelijke gebied. In de gebiedsprogramma's werken we samen met partners en onder verantwoordelijkheid van de provincies de maatregelen ten aanzien van natuur, water en klimaat uit. Daarbij krijgt ook de leefbaarheid en de (economisch en maatschappelijke) toekomstbestendigheid van het landelijk gebied een belangrijke plek. Door hierbij vanuit onze rol als waterbeheerder aan te sluiten en onze opgaven hieraan te verbinden zijn we in staat om onze wateropgave en ambities versneld te gaan realiseren. De (adaptieve) gebiedsprogramma's moeten in juli 2023 door de provincies vastgesteld zijn.

Met name de richtinggevende stikstofdoelen hebben grote impact op de ondernemers in de agrarische sector. De ingrijpende maatregelen brengen onzekerheden en onbegrip met zich mee. Dit heeft ook invloed op de wijze waarop we als waterschap in gesprek zijn en blijven met de omgeving. We gaan hier sensitief en begripvol mee om. We streven er naar om altijd in verbinding te blijven met de verschillende partners en we bekijken per situatie wat passend is.

Naast de (systeemgerichte) transities zoals deze in het NPLG opgepakt worden, hebben we in KACTUS tevens het spoor "maatregelen 2021 – 2023" geformuleerd. Hierin zijn vooral correctieve maatregelen opgenomen. We merken dat een aantal van deze maatregelen mogelijk "ingehaald" worden door de ingrijpende maatregelen voortkomend uit het NPLG. We sturen erop om "no-regret" of "low-regret" maatregelen conform programmering te realiseren. Daarbij merken we dat er, ingegeven door de onzekerheid die wordt ervaren, een afwachtende houding ontstaat bij onder meer aanliggende eigenaren om medewerking te verlenen. Dit heeft invloed op de voortgang van de uitvoering. Daarnaast ervaren we een knelpunt ten aanzien van de beschikbaarheid van gekwalificeerde medewerkers, waardoor we steeds meer moeite hebben om de ambitieuze planning te kunnen realiseren.

Werken aan een robuust en natuurlijk watersysteem

De gebiedsprocessen ten aanzien van de herziening van de peilbesluiten zijn in volle gang en verlopen conform planning. In veel situaties hebben we de peilen in de praktijk al aangepast aan wat gezien het veranderende klimaat (o.a. omgaan met extremen) noodzakelijk is. Dit wordt verder uitgewerkt en verankerd in de peilbesluiten.

We merken dat de impact die de ontwikkelingen op nationaal niveau hebben voor onder meer de agrarische sector in ons gebied ertoe leidt dat betrokken ondernemers terughoudend zijn om mee te denken en te werken aan de realisatie van inmiddels geprogrammeerde waterschapsprojecten. We merken dat dit nu al de voortgang van een aantal processen en projecten beïnvloedt. Daar waar nodig nemen we toch meer tijd, om ervoor te zorgen dat we in verbinding blijven en de kwaliteit van het proces borgen.

De maatregelen die we geprogrammeerd hebben in het kader van de KRW, verlopen conform planning. In het 7de actieprogramma Nitraatrichtlijn wordt het handelingsperspectief om de goede toestand van oppervlakte- en grondwater zoals omschreven in de KRW te bereiken vergroot. De komende periode zullen de consequenties uitgewerkt worden en zal nagegaan worden welke maatregelen effectief zijn. Deze zullen terugkomen in de gebiedsprogramma's die in het kader van het NPLG opgesteld worden.

Met de provincie Utrecht hebben we de verdrogingsbestrijding geëvalueerd en we werken aan een nieuw uitvoeringsprogramma binnen de Blauwe agenda. Met de provincie Gelderland werken we, conform de afspraken in de samenwerkingsovereenkomst, aan de evaluatie van de ecologische verbindingszones en het N2000 bekenprogramma.

In algemene zin merken we dat de planning ambitieus is. In deze arbeidsmarkt lukt het niet altijd om tijdige en voldoende competente medewerkers beschikbaarheid te hebben om de visie te vertalen naar concrete plannen en te realiseren maatregelen. Dit betekent dat we in de huidige praktijk keuzes maken en voorrang geven aan het borgen van een gedegen inbreng in de processen die gericht zijn op betekenisvolle systeemgerichte transities en maatregelen boven de realisatie van correctieve (korte termijn) maatregelen met minder structurele impact.

Beheren van het watersysteem

Bij het beheren van ons watersysteem zien we hoe kwetsbaar ons systeem is. Waar we in februari nog geconfronteerd werden met extreem veel neerslag en een overvol oppervlaktewatersysteem, hebben we enkele maanden later al een onttrekkingsverbod uit oppervlaktewater af moeten kondigen. We zetten daarom in op flexibiliteit in onze bedrijfsvoering en nemen deze ervaringen ook mee in het optimaliseren van onze processen.

Het belang van een gezonde bodem voor het watersysteem wordt steeds breder erkend. De afzet van ons maaisel als bodemverbeteraar groeit gestaag en ook het bodemprogramma zoals we die in de Regiodeal Foodvalley draaien draagt hieraan bij.

De afgelopen periode is de regeling Watersparen geëvalueerd. Daarbij is onder meer geconcludeerd dat de regeling zeker navolging verdiend. In de tweede helft van 2022 zal een voorstel voor een regeling Watersparen 2.0 ter behandeling aangeboden worden

4.2.3. Financieel-investeringen

Bruto investeringen

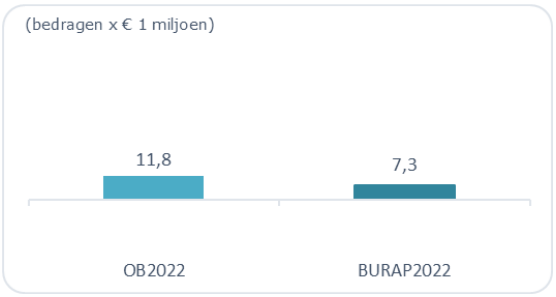

Netto investeringen

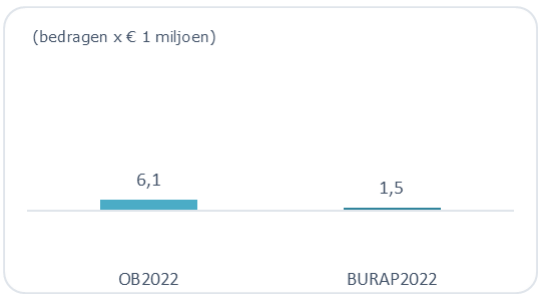

De prognose van de bruto investering komt € 4,5 miljoen lager uit dan begroot en die van de netto investeringen komt € 4,6 miljoen lager uit dan begroot.

De grootste bruto afwijkingen zijn toegelicht op de volgende projecten (in m€):

	Totaal Raming prognose	Totaal uitgave t/m 2022	Prognose jaarschijf 2022 (BURAP)	Afwijking jaarschijf 2022 (+=toename) t.o.v. Begroting	Begroot Oplevering	Prognose Oplevering	OORZAAK
SOK Klimaatadaptatie							
P2136 - SOK Voorstonden-Leusveld-Oekense	3,7	0,6	0,5	-0,2	1-3-2026	31-12-2026	VT
zCLUSTER							
P2092 - Nijmolense beek beekherstel	1,6	0,1	0,3	-0,4	30-10-2024	31-5-2024	EX/HK
P3068C - Vispassage B'veldseb. Gelderland	0,6	0,3	-	-0,3	31-12-2022	20-12-2024	VT/EX
P3085 - Beschoeiing Eem 2022	0,2	-	-	-0,2	31-12-2022	31-12-2023	EX
P3096 - Optimalisatie watersysteem Twello	2,2	1,9	0,3	-0,2	15-9-2022	22-12-2022	VT21
P3098 - Besch. A'foort Schothorst	1,6	-	0,1	-0,5	31-12-2023	5-2-2024	VT
P3108 - Verdrogingsbestr. GNN-gebied Allemanskamp	0,4	0,1	0,0	-0,3	23-12-2022	15-12-2023	EX
P5049 - Renovatie Gemaal De Wenden	3,0	2,7	0,3	0,3	7-1-2022	15-3-2022	VT21
P5090 - Gemaal Terwolde	10,5	0,2	0,7	-1,0	27-12-2024	27-12-2024	VT
P8302D - Sluizen Nrd. Randmeerdijk	2,7	0,2	2,2	-0,4	30-4-2023	24-1-2023	VT
P5094 - Initiatieven Klimaatadaptatie	6,4	-	0,3	-1,3	30-6-2023	31-12-2024	EX
TOTAAL TOEGELICHTE SELECTIE	**32,8**	**5,9**	**4,5**	**-4,4**			

SOK Voorstonden **-/- € 0,2**

Nadere uitwerking ontwerpvarianten n.a.v. gebiedsateliers en wijzigingen in teamsamenstelling veroorzaken latere start uitgaven.

Nijmolense beek **-/- € 0,4**

Onvoldoende mogelijkheden grondaankoop hebben geleid tot gefaseerde en afgeslankte aanpak van de opgave, waardoor de totale projectraming € 1,3 miljoen lager uitkomt dan begroot.

Vispassage Barneveldsebeek **-/- € 0,3**

Ontwerp en uitvoering voor de 3e vispassage vertraagd vanwege onduidelijkheid tracé Oostelijke rondweg Barneveld. Vooralsnog geen medewerking van aanliggende eigenaren tot er duidelijkheid bestaat over de rondweg. Realisatie met 2 jaar doorgeschoven.

Beschoeiing Eem **-/- € 0,2**

Samen met de gemeente Amersfoort is afgesproken dat de betaling 2022 pas in 2023 plaats vindt vanwege het ontbreken van de provinciale beheervisie en beheersplan.

Optimalisatie watersysteem Twello **-/- € 0,2**

Versnelde uitvoering eind 2021 geeft lagere uitgaven 2022.

Beschoeiing Amersfoort Schothorst **-/- € 0,5**

Vanwege beperkte mogelijkheden bewonersproces i.v.m. COVID eind 2021 is gekozen om reeds opgestarte proces in Harderwijk fase 2 te versnellen en volledig af te ronden in 2022 om vervolgens focus op Amersfoort te kunnen leggen. Hierdoor schuiven uitgaven en oplevering.

Verdrogingsbestr. GNN-gebied Allemanskamp **-/- € 0,3**

Afronden grondruil door provincie Gelderland van cruciaal perceel Allemanskamp blijkt dit jaar niet haalbaar, volledige doorschuif naar 2023.

Gemaal De Wenden **€ 0,3**

Restpunten, verrekening bankgarantie en eindfactuur konden niet meer in 2021 worden afgerond.

Gemaal Terwolde **-/- € 1,0**

Voorbereiding van werkzaamheden (met name grondaankoop) heeft meer tijd gekost dan gedacht. De aannemer start daardoor pas in oktober. Oplevering blijft vooralsnog op eind 2024 staan.

Sluizen Nrd. Randmeerdijk **-/- € 0,4**

Betalingen na afrondende werkzaamheden in 2022 zullen naar verwachting begin 2023 plaats vinden.

Initiatieven Klimaatadaptatie **-/- € 1,3**

Voorbereiden optimalisaties in 3 focusgebieden worden vertraagd door afhankelijkheid in de keuzes van onze gebiedspartners. Mede door landelijke en provinciale ontwikkelingen Nationaal Programma Landelijk Gebied. Daarnaast zorgt een gespannen arbeidsmarkt ook vertraging.

4.2.4. Financieel-exploitatie

Exploitatie 2022

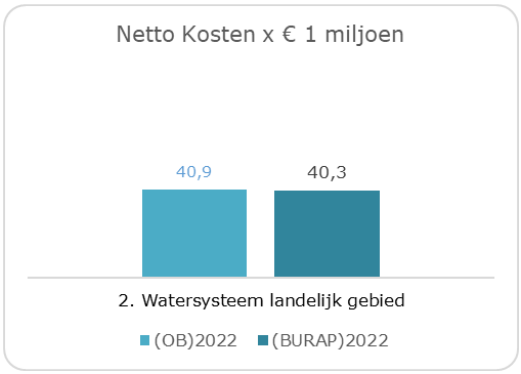

De verwachting bij deze BURAP is dat de netto kosten € 0,6 miljoen lager uitvallen dan oorspronkelijk was begroot.

De belangrijkste verwachte afwijkingen, in miljoenen €, ten opzichte van de begroting zijn:

Lagere afschrijvingslasten	**€ 0,1(V)**

Lagere afschrijving i.v.m. verschuiving van projecten en subsidies op projecten.

Overige afwijkingen, per saldo	**€ 0,5(V)**

Overige afwijkingen per saldo o.a. vrijval vacature ruimte, lagere reiskosten en kosten dienstreizen en lagere doorbelaste bedrijfsvoering kosten.

4.3.Wonen en zuiveren

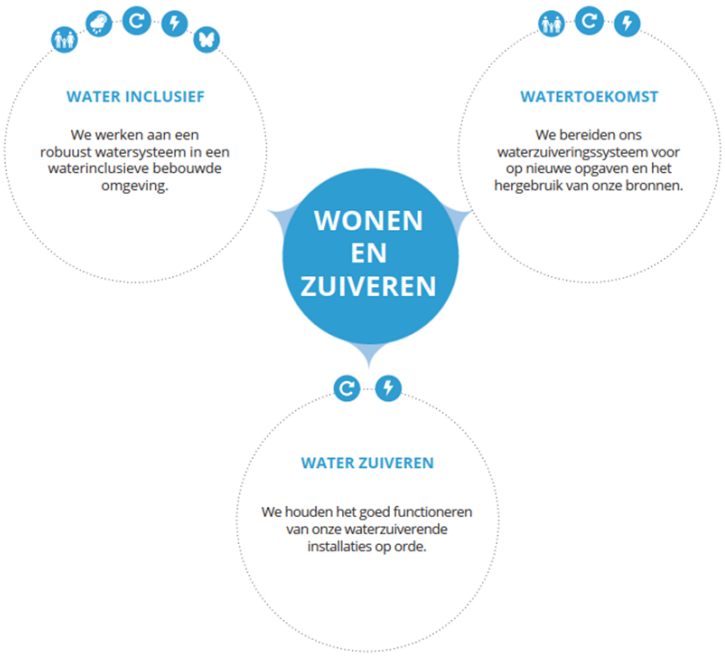

4.3.1. Totaalbeeld voortgang hoofddoelen in 2022

Inspanning 2022	StaVaZa BURAP	Toelichting, in ieder geval bij andere kleur dan groen
Gesprekken met gemeenten voeren over resultaten analyse rioolvreemd water (RVW) per zuiveringskring en gezamenlijk komen tot plan van aanpak van de reductie van RVW.		Eerste gesprekken met gemeenten zijn gevoerd en in alle Afvalwaterteams is het onderwerp onder de aandacht gebracht. Na verfijning van de analyse resultaten vinden in het najaar vervolggesprekken plaats.
Initiëren 2e gebiedsatelier voor opgave binnen programma Wonen		Gebiedsatelier Leusden wordt opgestart.
In samenwerking met andere programma's verder uitwerken/door ontwikkelen van het gebiedsgericht werken: duidelijk rol en taak gebiedsteams, goede samenstelling gebiedsteams, regionale prioritering.		Gebiedsgericht werken vraagt een andere manier van samenwerken, zowel intern als met externe partijen. Het doorlopen van dit proces vergt meer tijd dan we vooraf hadden verwacht.
Evalueren en actualiseren stimuleringsregeling stedelijk gebied en werken met responsief gebiedsbudget per gebiedsteam.		Evaluaties hebben plaatsgevonden. Actualisatie van stimuleringsregeling loopt, zowel juridisch als inhoudelijk beleidsmatig.
Goede participatie in en (vroegtijdige) betrokkenheid bij ruimtelijke plannen en projecten m.b.t. bouwopgave.		Conform planning.
- Actieve deelname in DPRA werkregio's. - Uitvoering projecten en onderzoek vanuit het gezamenlijke RAP (Manifest regio). - Actieve deelname (Afval)Waterteams (AWT's)		Conform planning.
Regio Oost: - Verdere uitwerking en realisatie project Toekomstbestendige Eerbeekse Beek - Vervolg Apeldoornse waterplan (cq. beekherstel project)		Op schema

4.3.2. Het algemene beeld

Rwzi Harderwijk

De rwzi Harderwijk dreigt de komende jaren de stikstof effluentnorm te overschrijden. Investeringen hiervoor worden momenteel voorbereid en zullen de komende jaren worden gerealiseerd.

SEA Apeldoorn

Voor de slibgisting externe afvalstoffen is de afgelopen periode een variantenstudie uitgevoerd, waarbij in hoofdzaak is gekeken naar continuering of juist beëindiging van verwerking van externe stromen. In afstemming met de directie wordt bestuurlijke besluitvorming hierover voorbereid.

Duurzame Regio Zuid

Binnen het project Duurzame Regio Zuid wordt gewerkt aan centralisatie van slibgisting, hogere verwaarding van het biogas, vervanging van verouderde assets en verbetering van de waterkwaliteit van de Zijdewetering. Onderdeel van het maatregelpakket is de realisatie van twee extra nabezinktanks (eind 2023 gereed). Inmiddels is duidelijk geworden dat het Van Lohuizenpark moet worden opgegeven voor zuiveringsdoeleinden.

Rwzi Amersfoort

De rwzi Amersfoort heeft vorig jaar de stikstof effluentnorm overschreden. De situatie is nog steeds kritisch. De vele activiteiten die op Amersfoort plaatsvinden worden in samenhang bekeken om tot een passende oplossing te komen.

Circulaire rwzi Terwolde

De realisatie van de nieuwe rwzi Terwolde is in volle gang. In 2023 zal de rwzi gereed zijn en zal in de ingebruikname starten. Het project verloopt goed en conform planning. Aandachtspunt voor de ingebruikname is de hoge stikstoflozing vanuit een vuilstortbedrijf bij Wilp; deze hoge lozing zal niet voor 1 januari 2024 gesaneerd zijn. Dit betekent een verhoogd risico op normoverschrijding van de nieuwe rwzi gedurende het najaar van 2023.

WOW

Het INTERREG WOW! project is, na een zeer geslaagd eindevent op 22 maart, inhoudelijk voor ons waterschap afgerond.

Kaumera

Het waterschap onderzoekt mogelijkheden voor productoptimalisatie, samen met het Kaumera-consortium. Met waterschap Rijn en IJssel zijn we een verkenning gestart naar de mogelijkheden voor opschaling van Kaumera productie.

Waterfabriek Wilp

In een bijpraatmoment op 28 maart 2022 is het algemeen bestuur geïnformeerd over de ontwikkelingen in het project Waterfabriek Wilp. Vanwege het optreden van risico’s in het project Waterfabriek Wilp, wordt voorgesteld de aanpak voor de Waterfabriek te wijzigen. Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuw plan van aanpak.

Een deel van de reeds gemaakte kosten ad € 3,9 miljoen is specifiek uitgegeven voor de locatie in Wilp of heeft betrekking op de pilot. Deze kosten kunnen niet worden toegerekend aan de gewijzigde aanpak en komen daarmee ten laste van de exploitatie in 2022. Voor risico’s in innovatieve projecten is een bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen. Daarom wordt voorgesteld om deze kosten te onttrekken uit de algemene reserve zuiveringsbeheer.

Stedelijk Water In Beeld

Het 'Stedelijk Water In Beeld' (SWIB) proces is een belangrijke inspanning voor het realiseren van subdoelen in stedelijk gebied. Naast de voorbereiding en uitvoering van SWIB rondes in diverse gemeenten wordt in 2022 ook een overzicht gemaakt van de knelpunten in stedelijk gebied en de gemaakte afspraken met gemeenten voor het oplossen van die knelpunten. Zo ontstaat er meer inzicht en grip op de mate van doelrealisatie. De gemeenten waar in 2022 een veldinventarisatie wordt uitgevoerd zijn: Ede, Veenendaal en Wageningen.

Lopende projecten

Voor het project De Eerbeekse beek werken wij samen met de provincie en gemeente Brummen aan het proces van de Structuurvisie. Daarna start de voorbereiding van twee kansrijke trajecten (Centrum Eerbeek en 't Haagje). De gemeente is trekker voor het traject Centrum Eerbeek en het waterschap voor het traject 't Haagje.

Het Apeldoorns waterplan loopt door in 2022, de uitvoering van de deelprojecten is conform planing.

De uitvoering van watersysteemmaatregelen voor het reduceren van wateroverlast in Woudenberg en Scherpenzeel loopt. De uitvoering op een deellocatie in Woudenberg is klaar. De uitvoering op een deellocatie in Scherpenzeel gaat in het najaar van 2022 in uitvoering.

Uitvoering maatregelen in Manifest verband

Binnen de samenwerkingsregio's SWOV, Noord Veluwe en Platform Vallei en Eem en op overkoepelend Manifest niveau worden diverse projecten gezamenlijk opgepakt in het kader van klimaatadaptatie. Projecten die in 2022 gaan plaatsvinden en nauwe relatie hebben met ons programma zijn het opstellen en bekrachtigen gezamenlijke keten afspraken klimaatadaptief bouwen en het opstellen van de Projectkaart 2120 in samenwerking met de WUR. Dit loopt conform planing.

Regionale verstedelijkingsstrategieën

In diverse regio's wordt gewerkt aan het opstellen van verstedelijkingsstrategieën om de grote woningbouw opgave te realiseren. Deze processen zijn in 2021 gestart en lopen door in 2022. Nadat de strategieën zijn bepaald komt de fase waarin de plannen verder geconcretiseerd moeten gaan worden. We zijn als waterschap goed aangehaakt en vertegenwoordigd, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau.

Planadvisering ruimtelijke ontwikkelingen -handreiking water-inclusief bouwen

Onderdeel van het regulier werk van de accountmanagers en planadviseurs is om zo vroegtijdig mogelijk betrokken te zijn bij de ontwikkeling van ruimtelijke plannen om zo het waterbelang goed te kunnen inbrengen. In alle regio's spelen dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Om een goed gedeeld beeld te hebben van hoe wij een waterinclusieve (cq klimaatadaptieve) wijk zien, stellen we een interne handreiking op waarin dat staat uitgewerkt.

2e gebiedsatelier voor stedelijk gebied
In 2022 willen we, naast Soesterberg, een tweede gebiedsatelier initiëren. Daarvoor is de gemeente Leusden nu in beeld.

Verkenning principe klimaatmantels rond stedelijke kernen in de regio Foodvalley
In 2021 is door een ACT groep vanuit de WUR een verkenning uitgevoerd naar de toepassing van het concept klimaatmantel in het gebied Wenum-Wiesel, ten noorden van Apeldoorn. In 2022 voeren we een vergelijkbare verkenning uit in de regio Foodvalley. Daarbij wordt nauw samengewerkt met programma Landelijk omdat die gebieden liggen op het grensvlak tussen landelijk en bebouwd gebied.

Herijking stimuleringsregeling stedelijk gebied
In 2022 hebben we de effectiviteit van de regeling geëvalueerd. Actualisatie van stimuleringsregeling loopt, zowel juridisch als inhoudelijk beleidsmatig.

Voor de "regeling stimuleringsbijdrage stedelijk gebied 2020" is een bedrag van € 0,25 miljoen begroot. Wij gaan ervan uit dat wij dit bedrag in 2022 gaan uitgeven. Jaarlijks schuift een bedrag door naar volgend jaar. Van de toezeggingen 2022 zal ook weer een deel niet tot uitbetaling komen in het boekjaar zelf en doorschuiven naar 2023.

Doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken.
Door meerdere lagen binnen organisatie wordt gewerkt aan de ‘Doorontwikkeling van gebiedsgericht werken’. Het programma Wonen heeft daarin een participerende rol. Het intern proces is complex en loopt langzamer dan was verwacht.

Het plan om dit jaar voor en door elk gebiedsteam een gebiedsportfolio op te stellen hebben we in overleg met de gebiedsteams geschrapt. Eerst moet meer helderheid komen over de invulling van het gebiedsgericht werken en de nieuwe rol van een strategisch omgevingsmanager / gebiedsregisseur daarbij.

De evaluatie van het werken met een responsief gebiedsbudget heeft plaatsgevonden. De resultaten van die evaluatie worden meegenomen in de begroting voor 2023.

4.3.3. Financieel-investeringen

Bruto investeringen

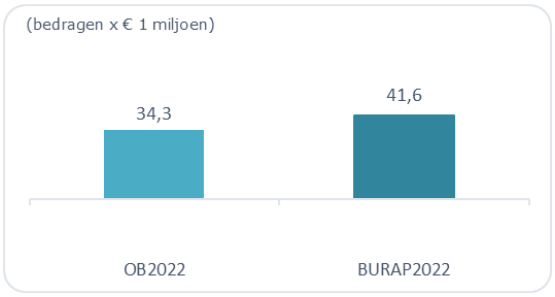

Netto investeringen

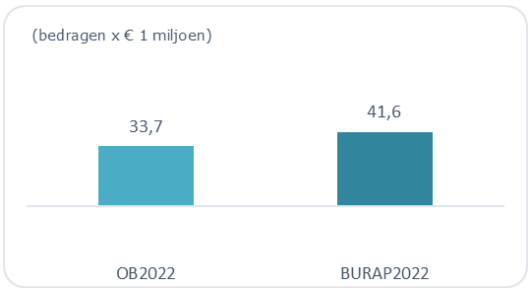

De prognose van de bruto investering komt € 7,3 miljoen hoger uit dan begroot en die van de netto investeringen komt € 7,9 miljoen hoger uit dan begroot.

De grootste bruto afwijkingen zijn toegelicht op de volgende projecten (in m€):

	Totaal Raming prognose	Totaal uitgave t/m 2022	Prognose jaarschijf 2022 (BURAP)	Afwijking jaarschijf 2022 (+=toename) t.o.v. Begroting	Begroot Oplevering	Prognose Oplevering	OORZAAK
Veranderprogramma Circulair en Energietransitie							
P6030A - Circulaire RWZI Terwolde	51,0	15,9	28,0	14,0	31-3-2024	15-12-2023	VT
P6121A - Zonnepanelen op terreinen RWZI	7,4	6,6	1,0	1,0	14-12-2021	30-5-2022	VT21/EX
zCLUSTER							
P6077A - Beluchtingselementen Apeldoorn	2,0	1,7	1,1	-0,5	9-1-2023	31-8-2022	HK/MM
P6127 - Strainpress Apeldoorn	2,8	0,1	0,1	-0,9	1-7-2023	30-6-2023	VT
P6133 - Vervangen roostergoedinstallatie rwzi Veenendaal	1,4	0,1	0,5	-0,5	1-12-2022	28-4-2023	VT/EX
P6152 - Verdiepen persleiding Polderweg Apeldoorn	0,6	0,4	0,6	0,4	31-1-2023	1-7-2022	VT
Duurzame Regio Zuid							
P6141A - Pilot slibretentie rwzi Ede	-	-	-	-0,4	30-9-2022	1-12-2022	HK
Waterfabriek Wilp							
P6030B - Nieuwbouw waterfabriek Wilp	24,5	5,6	0,0	-5,5	31-3-2024	15-12-2023	HK
TOTAAL TOEGELICHTE SELECTIE	**120,2**	**54,1**	**43,3**	**7,5**			

P6030A - Circulaire RWZI Terwolde **€ 14,0**

De raming is aangepast op planning en de bijbehorende termijnstaat die met de aannemer is overeengekomen bij de ondertekening van het contract in februari 2022. In 2022 staan meer kapitaalsintensieve werkzaamheden gepland dan eerder was voorzien. De verschuiving van de uitgaven van 2023 naar 2022 vindt plaats binnen het beschikbaar gestelde krediet.

P6121A - Zonnepanelen op terreinen RWZI **€ 1,0**

Het 2e zonneveld op de RWZI Harderwijk is aangelegd en aangesloten in het eerste kwartaal van 2022, en niet zoals eerder was voorzien in Q4 van 2021.

P6077A - Beluchtingselementen Apeldoorn **-/- € 0,5**

De raming van dit project is naar beneden bijgesteld als gevolg van onbenutte risicoreserveringen (niet opgetreden risico's), lagere modificatiekosten procesbesturing en lagere kosten voor adviesdiensten.

P6127 - Strainpress Apeldoorn **-/- € 0,9**

De ontwerpfase in bouwteamverband vraagt meer tijd dan gedacht. Hierdoor start de realisatie later zodat een deel van de verwachte investeringen doorschuift naar 2023.

P6133 - Vervangen roostergoedinstallatie rwzi Veenendaal **-/- € 0,5**

Door lange levertijden van de benodigde PLC's voor de roostergoedinstallatie verschuift een groot deel van de verwachte investeringen van 2022 naar 2023.

P6152 - Verdiepen persleiding Polderweg Apeldoorn **€ 0,3**

Ten opzichte van de begroting kan dit project versneld worden uitgevoerd. Verwachting is dat het project medio 2022 kan worden afgerond.

P6141A - Pilot slibretentie rwzi Ede **-/- € 0,4**

Gelet op de beoogde systeemkeuze voor centrale slibvergisting in Ede middels serievergisting, is de slibretentieproef op dit moment niet zinvol.

P6030B - Nieuwbouw waterfabriek Wilp **-/- € 5,5**

Op basis van nieuwe inzichten staat het project Waterfabriek voorlopig “on hold”. Na de zomer wordt een bestuurlijk besluit verwacht over de toekomst van de Waterfabriek. Op dit moment zijn de verwachtingen voor dit jaar dat er weinig tot geen investeringen meer zullen volgen.

Investeringen werken voor derden:

Grondwatersanering Ede Zuid (voorheen Enka-leiding)

Project kent aantal jaren vertraging als gevolg van hoger beroep. Het besluit tot gunning van de uitvoering van de saneringsmaatregelen zal door het dagelijks bestuur pas worden genomen als de consequenties van de uitspraak door de Raad van State bekend zijn. Op 7 juni is de zitting van de Raad van State geweest. De meest recente kostenramingen vallen hoger uit. In september / oktober 2022 zal in het bestuurlijk overleg met de overige projectpartners Provincie Gelderland en Gemeente Ede aan de orde komen hoe de aanvullende financiering en kostenverdeling moet plaatsvinden.

4.3.4. Financieel-exploitatie

Exploitatie 2022

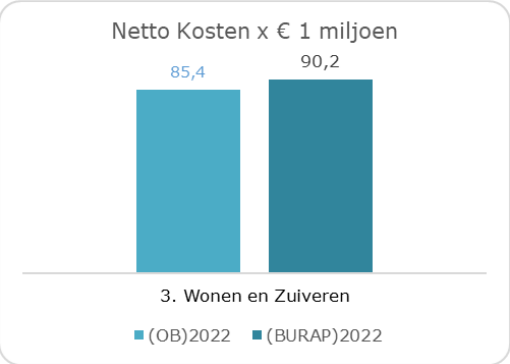

De verwachting bij deze BURAP is dat de netto kosten € 4,8 miljoen hoger uitvallen dan oorspronkelijk was begroot.

De belangrijkste verwachte afwijkingen, in miljoenen €, ten opzichte van de begroting zijn:

Wilp	**€ 3,9(N)**

Gedeeltelijk afboeken van reeds gemaakte kosten project Waterfabriek Wilp.

SDE subsidie	**€ 1,7(N)**

SDE subsidie voor eigen energieopwekking door zonnepanelen en gasmotoren, volledig op 0 gezet voor 2022. Dit als gevolg van de hogere energieprijzen.

Prijsstijgingen	**€ 1,6(N)**

Prijsstijgingen op het gebied van chemicaliën, slibeindverwerking, brandstofprijzen en het effect daarvan op het slibtransport. Hogere energie behoefte en -prijzen en het effect daarvan op elektra inkoop.

Onderhoud installaties	**€ 0,2(N)**

Hogere onvoorziene onderhoudskosten voor transportleidingen en gemalen in Amersfoort en Soest. Tevens hogere kosten voor onderhoud op de rwzi's van Amersfoort en Elburg. Daarnaast zijn bepaalde onderhoudswerkzaamheden, revisies doorgeschoven naar 2023.

Lagere afschrijvingslasten	**€ 1,0(V)**

Lagere afschrijvingslasten door latere oplevering van projecten en vervallen van project pilot slibretentie.

Inhuur t.b.v. Projecten	**€ 0,3(V)**

Minder inhuurkosten voor projecten op het gebied van circulaire economie, Wilp en het project Netwerken op locatie.

Hogere opbrengsten	**€ 0,4(V)**

Hogere opbrengst verkoop gas, elektra en afval en een extra subsidie voor WOW.

Overheveling budget Discrepantie	**€ 0,2(V)**

Per 2022 worden de activiteiten m.b.t. discrepantie ook budgettair verantwoord onder het programma Besturen en Belastingen.

Overige afwijkingen, per saldo	**€ 0,7(V)**

Overige afwijkingen per saldo o.a. vrijval vacature ruimte, lagere reiskosten en kosten, dienstreizen en lagere doorbelaste bedrijfsvoering kosten.

4.4.Besturen en belastingen

4.4.1. Totaalbeeld voortgang hoofddoelen in 2022

Inspanning 2022	StaVaZa BURAP	Toelichting
Opstellen van het participatiebeleid en een beleidsrijke verordening vanuit de BOVI thema's		Het participatiebeleid is in februari vastgesteld. Het implementatieplan participatie wordt in 2022 en 2023 uitgevoerd. In 2022 is een start gemaakt met het beleidsrijk maken van de waterschapsverordening. Door het uitstel van de Omgevingswet gaat de aandacht nu vooral uit naar de werking van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
Conform de monitoringsplicht van de Omgevingswet stellen we een monitoringsplan op		Momenteel wordt een monitoringsplan opgesteld om de komende jaren te leren sturen op beleidseffecten en de beleidscyclus te kunnen 'sluiten'
Borging implementatie Omgevingswet in de organisatie, organiseren EHBOW, continueren leertrajecten, lectoraat, gebiedsatelier, digitale beleidseffectuering en ruimtelijke verkenningen i.c.m. het maken van strategische en kansrijke ruimtelijke combinaties. Maken samenwerkingsafspraken andere overheden ter ondersteuning van de 1-overheidsgedachte. Actualisatie BOVI2050.		De eerste afspraken over de borging zijn gemaakt. Er wordt een trainee aangetrokken om te ondersteunen bij de EHBOW. Bepaalde onderdelen van het programma worden gecontinueerd gedurende de overgangsperiode tot 2025. Accent verschuift naar deskundigheidsbevordering en inbreng in ruimtelijke initiatieven na 01-01-2023.
Ontwikkelen leerlijnen m.b.t. Digitale Transformatie en implementatie in de organisatie		De eerste leerlijn voor management is in uitvoering. De leerlijn voor medewerkers wordt ontwikkeld, samen met HWH
Begin 2022 kwantificeren we de middelen die nodig zijn om strategische keuzes te kunnen maken en eventueel te prioriteren		In Voorjaarsbrief een doorvertaling gemaakt vanuit het Beleidsplan VTH en de Risico-analyse.
Begin 2022 legt VTH het Uitvoeringsplan (V/HUP) voor 2022 ter goedkeuring voor aan het dagelijks bestuur		Het Uitvoeringsplan van VTH (VHUP) is begin 2022 goedgekeurd door het DB
Aanvullend onderzoeken we in 2022 hoe zij op doelmatige wijze een bijdrage kan leveren aan de gebiedsprogramma's uit het BOP.		Traject is gestart, naar verwachting Q3 gereed
Verbetering van de interne ketensamenwerking om de actualiteit van de legger en daarmee het DSO te borgen is een speerpunt.		Proces nieuwe leggerwijzigingen verloopt goed door procesoptimalisatie VTH en D&G. Achterstand van Keurcontroles, die verwerkt moeten worden op de

Inspanning 2022	StaVaZa BURAP	Toelichting
		Legger, blijft aandachtspunt, vooral veroorzaakt door inconsistente registraties.
Tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet oefenen we met onze partners in pilots (DSO, ketensamenwerking en participatie).		Oefeningen met ketenpartners en IBAT-testen leveren waardevolle informatie en ervaringen op, die helpen processen te verbeteren en hiaten in de automatisering aan het licht te brengen.
We ontwikkelen bestrijdingsplannen en bieden samen met omliggende waterschappen opleidingen, trainingen en oefeningen aan.		We lopen op schema m.b.t. tot het jaarplan. In het najaar worden een aantal oefeningen gepland. De calamiteitenplannen zijn op orde, het plan rondom Cyberveiligheid wordt in samenwerking met IM verbeterd.
Tot 2027 blijven we inzetten op het vergroten en versterken van waterbewustzijn, volgens de drie thema's die het algemeen bestuur heeft vastgesteld.		Met de herverdeling van takenpakketten binnen communicatie per 2022, is de aandacht voor waterbewustzijn geborgd. Concreet hebben we bijvoorbeeld geïnvesteerd in een regionale vertaling van de waterbazen-campagne en in standaard content voor sociale media
We werken aan onze bestuurlijke legitimiteit		Het onderwerp is belegd en eerste stappen worden gezet, bijvoorbeeld in procesverbetering financiële communicatie

4.4.2. Het algemene beeld

Omgevingswet

Begin 2022 is bekend geworden dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet wederom uitgesteld wordt. De datum van inwerkingtreding is vooralsnog verschoven naar 1 januari 2023. Het interne effect van dit uitstel is naar verwachting minimaal. We gaan verder met het implementeren van ons participatiebeleid en starten met het opstellen van een beleidsrijke verordening vanuit de BOVI thema's. Tevens blijven we, samen met onze partners, kennis en ervaring opdoen over het Digitaal Stelsel Omgevingswet en stellen we een monitoringsplan op. Met het GebiedsAtelier worden strategische verkenningen gedaan aan de voorkant van gebiedsprocessen. Door het uitstel zijn er vanuit het Rijk compensatiegelden ter beschikking gesteld. Deze gelden zetten we in de periode van 2022 tot en met 2025 in om de samenwerking met collega overheden en partners te intensiveren, om zo de inbreng van duurzame water- en bodemsystemen in het ruimtelijk-economisch-domein te borgen.

Digitale transformatie en I-visie

Om de ambities uit de begroting 2022 te realiseren werken we aan drie pijlers, 1. Data-gedreven werken in de praktijk, 2. Leren en Ontwikkelen, 3. Organisatie en inbedding. Vanuit deze pijlers bekijken we op welke wijze we data kunnen inzetten in ons dagelijks werk. We faciliteren de medewerkers steeds meer digitaal, hybride en data-gedreven kunnen gaan werken en denken we na over de borging van het programma in de staande organisatie. Daarmee werken we aan

toekomstbestendige systemen en leggen we het fundament voor een digitale netwerkorganisatie.

Vergunningverlening toezicht en handhaving (VTH)
Dit jaar komen er meer vergunningaanvragen en meldingen binnen dan verwacht. Samen met de verwachtte personeel mutaties vraagt dit om een zorgvuldig planning van de bestaande capaciteit. Huidig beeld is dat – tijdelijk of permanent - extra middelen nodig zijn voor de VTH taak.

Aanvullend wordt onderzocht hoe VTH in 2022 op een doelmatige wijze een bijdrage kan leveren aan de gebiedsprogramma's uit het BOP. Speerpunt is daarnaast de verbetering van de interne ketensamenwerking om de actualiteit van de legger en daarmee het DSO te borgen.

Calamiteitenzorg
De crisisorganisatie heeft naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en de impact daarvan op ons werk enkele scenario's uitgewerkt. Dit leverde een pakket aan maatregelen op die zijn opgepakt door de reguliere organisatie. Daarnaast wordt samen met Informatiemanagement een calamiteitbestrijdingsplan m.b.t. cyberincidenten afgerond. Dit naar aanleiding van de ervaringen van de cyberoefening in oktober 2021.

Communicatie en Waterbewustzijn
Met de begroting van 2022 heeft het bestuur structureel € 0,25 miljoen extra uitgetrokken voor de realisatie van de communicatiestrategie 2021-2027. Doel van het eerste jaar is het werkveld in beweging te brengen. Voor het hoofdthema waterbewustzijn is een jaarkalender geproduceerd en is standaard content gemaakt voor bijvoorbeeld droogte, de opening van het zwemseizoen en wateroverlast. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de actualiteit. Daarnaast is de landelijke 'Waterbazen-campagne naar de regio vertaald.

In september 2021 werd het jeugdbestuur van Waterschap Vallei en Veluwe geïnstalleerd. Zij geven sindsdien gevraagd en ongevraagd advies aan medewerkers van het waterschap en partners rondom de thema's die zij in juni 2022 presenteerden in hun jeugdbestuursagenda 2022-2024. Ook vertalen zij de boodschap van het waterschap naar onder andere leeftijdsgenoten op veel verschillende manieren.

In 2022 markeren we het 10 jarig bestaan van ons waterschap. De eerste activiteiten hebben inmiddels plaatsgevonden.

In 2023 vinden de verkiezingen plaats. We nemen deel aan de landelijke expertgroep van de unie die de landelijke opkomst bevorderende campagne ontwikkelt. Daarnaast voeren we dit jaar een imagometing uit, die het waterschap gaat helpen bij de insteek van (de regionale vertaling van) deze campagne. De resultaten worden ook gedeeld met de partijen die deelnemen aan de verkiezingen, zodat zij daarmee hun inhoudelijke campagne kunnen voeden.

Door vertrek en ziekte van collega's binnen team Communicatie, ontstaat druk op de planning. Hierdoor moeten werkzaamheden soms opnieuw gewogen worden en / of getemporiseerd.

4.4.3. Financieel-investeringen

Bruto investeringen

Netto investeringen

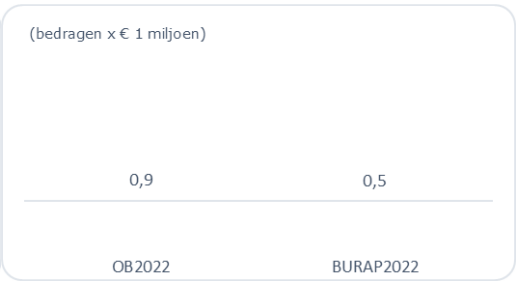

De prognose van de bruto investering komt € 0,4 miljoen lager uit dan begroot, dit omdat het project rondom het nieuwe zaaksysteem naar de exploitatie is verschoven.

4.4.4. Financieel-exploitatie

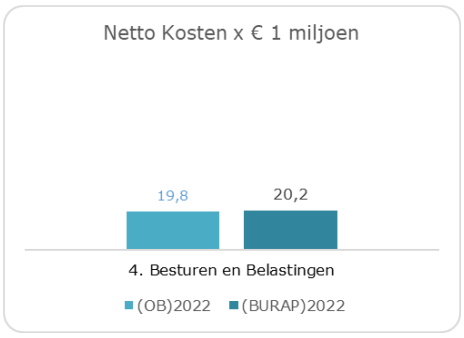

De verwachting bij deze BURAP is dat de netto kosten € 0,4 miljoen hoger uitvallen dan oorspronkelijk was begroot.

Inhuur t.b.v. VTH **€ 0,3(N)**

Hogere inhuurkosten bij Vergunning en Handhaving i.v.m. veel aanvragen en meldingen; werk wat voortkomt uit implementatie omgevingswet; en verloop/uitval binnen het team.

Overheveling budget Discrepantie **€ 0,2(N)**

Per 2022 worden de activiteiten m.b.t. discrepantie ook budgettair verantwoord onder het programma Besturen en Belastingen.

Evaluatie BECH **€ 0,1(N)**

Hogere advieskosten Bestuur en Directie i.v.m. o.a. evaluatie BECH

Overige afwijkingen, per saldo **€ 0,2(V)**

Overige afwijkingen per saldo o.a. vrijval vacature ruimte, lagere reiskosten, lagere kosten dienstreizen en lagere doorbelaste bedrijfsvoering kosten. Daarnaast nog een kleine teruggave m.b.t. het MVO-innovatiebudget.

5. Bedrijfsvoering

Aan een lange periode van voornamelijk thuiswerken is in de eerste helft van 2022 een einde gekomen. De mogelijkheden voor fysieke vergaderingen, ontmoeten en samen werken op kantoor of in het gebied nemen toe. Dat is niet alleen prettig voor gebiedsprocessen met bewoners en belanghebbenden, maar ook voor onze bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling.

5.1. Algemeen Beeld

Koers 2027

Onze organisatie is altijd in beweging. De afgelopen jaren hebben we stap voor stap onze organisatie ontwikkeld. We doen wat nodig is. Deze permanente ontwikkeling van de organisatie heeft er in 2021 toe geleid dat we onze inhoudelijke koers uit de BOVI2050 en de BOP2027 in lijn hebben gebracht met de koers van de organisatie. Dit is samengekomen in KOERS2027; onze interne organisatiekoers gericht op een wendbare netwerkorganisatie.

In de eerste helft van 2022 hebben wij onze gedachte over de doorontwikkeling van de organisatie verder geconcretiseerd. Hierin hebben we rekening gehouden met de uitkomsten van het medewerker onderzoek, de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de complexe opgaven die op ons af komen. We willen goede condities en randvoorwaarden creëren om door te groeien naar een toekomstbestendige open organisatie die in staat is om in diverse netwerken als waterpartner te acteren. Een organisatie waarin ruimte is voor diverse werksoorten (ontwikkelen, realiseren en beheren) en sturingslijnen (horizontaal, verticaal en concernsturing) en die duidelijkheid biedt over verantwoordelijkheden, rollen en taken. Om dit te realiseren versterken we de samenhang in onze activiteiten, investeren we in meer integrale en strategische sturing van de organisatie en zoeken we mogelijkheden om de werkdruk van medewerkers te verminderen.

Strategisch personeelsplanning (SPP) en arbeidsmarktcommunicatie

We blijven investeren in onze medewerkers. Op basis van spp en de verwachte uitstroom is dat belangrijk. We zien dat het binnenhalen van nieuwe mensen een grotere uitdaging is. De concurrentie tussen organisaties neemt toe en er is meer vraag dan aanbod. De krapte lijkt een structurele trend. Daarom hebben we gekozen voor een actieve arbeidsmarkt benadering. Na de algemene wervingscampagne van dit voorjaar gaan we nu specifiek inzetten op een paar moeilijk vervulbare functies, met name in de techniek en in de IT.

Om ook te investeren in toekomstige generaties zoeken we de samenwerking met scholen op en zetten we in op het binnenhalen en goed begeleiden van stagiair(e)s.

Informatieveiligheid & Privacy

De waterschappen hebben sectorale afspraken gemaakt over de ambities en doelen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Die afspraken staan in de baseline ‘Basis op Orde’ van de

Unie van Waterschappen en het Programmaplan informatieveiligheid en privacy 2021-2025 zoals dat binnen het Waterschapshuis is vastgesteld.

De coördinatie en controle op de afspraken is ook collectief ingeregeld. Dit betekent dat alle waterschappen onafhankelijke audits op informatiebeveiliging en privacy, conform sectorale afspraken, laten uitvoeren. In het eerste kwartaal heeft de externe auditor de procesvolwassenheid gecontroleerd bij waterschap Vallei en Veluwe. De aanbevelingen van de auditor zijn gebruikt om het uitvoeringsplan informatiebeveiliging en privacy 2022-2027 aan te scherpen. De rode draad in het plan is:

- We richten op de (grootste) informatie- en privacy risico's voor het bereiken van bedrijfsdoelstellingen bijvoorbeeld op het gebied van procesautomatisering en toegangsbeveiliging;
- We geven meer aandacht aan de planning en control cyclus door informatiebeveiliging en privacy verder in te bedden in de bestaande risicomethodiek en te rapporteren (prestatie indicatoren) over de voortgang van de invoering en onderhoud van maatregelen die van toepassing zijn verklaard.

Personeel

Het ziekteverzuimpercentage over de eerste helft van 2022 bedraagt 5,3%, dit is beduidend hoger dan het verzuim in het eerste half jaar van 2021. Het percentage was toen 3,8%.
Het aantal vacatures in de eerste helft van 2022 bedraagt 62, hiervan zijn er 40 ingevuld.

5.2. Financieel-exploitatie

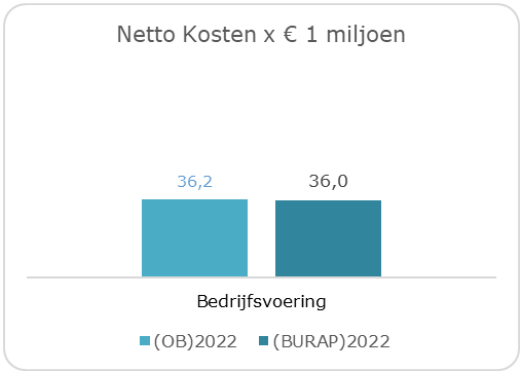

De verwachting bij deze BURAP is dat de kosten van de ondersteunende bedrijfsvoering producten € 0,2 miljoen lager uitvallen dan oorspronkelijk begroot. Dit wordt veroorzaakt door lagere ICT kosten als gevolg van doorschuiven van activiteiten naar 2023 en minder inhuur voor Datalab.

6. Belastingopbrengsten

6.1. Belastingopbrengsten

Netto belastingopbrengsten per Kostendrager x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAP)	Saldo (BURAP) -/- (OB)
1. Watersysteembeheer	**-67.227**	**-68.466**	**-1.239**
Bruto belastingopbrengsten	**-68.415**	**-69.642**	**-1.227**
Huidig belastingjaar 2022	-68.068	-69.585	-1.517
Voorgaande belastingjaren	-347	-57	290
Kwijtschelding en oninbaar	**1.188**	**1.176**	**-12**
Oninbaar	190	190	-
Kwijtschelding	998	986	-12
2. Zuiveringsbeheer	**-90.454**	**-92.335**	**-1.881**
Bruto belastingopbrengsten	**-92.746**	**-95.014**	**-2.268**
Huidig belastingjaar 2022	-92.746	-92.756	-10
Voorgaande belastingjaren	-	-2.258	-2.258
Zui.hef huish 2017	-	-	-
Zui.hef huish 2018	-	-	-
Kwijtschelding en oninbaar	**2.292**	**2.679**	**387**
Oninbaar	253	708	455
Kwijtschelding	2.040	1.972	-68
Netto belastingopbrengsten	**-157.681**	**-160.801**	**-3.120**

De verwachting is dat de netto belastingopbrengsten ca. € 3,1 miljoen hoger uitvallen dan oorspronkelijk geraamd. De cijfers zijn gebaseerd op de gegevens uit de eind juni ontvangen voortgangsrapportage van het belastingkantoor GBLT. De netto belastingopbrengsten watersysteem worden € 1,2 miljoen hoger geraamd dan waarmee in de begroting was rekening gehouden. Dit met name door hogere WOZ waarden. De netto belastingopbrengsten zuiveringsbeheer worden € 1,9 miljoen hoger geraamd dan begroot vooral door hogere belastingopbrengsten voorgaande jaren.

6.2. Bruto belastingopbrengsten

Bruto belastingopbrengsten per Kostendrager x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAP)	Saldo (BURAP) -/- (OB)
1. Watersysteembeheer	**-68.415**	**-69.642**	**-1.227**
Huidig belastingjaar 2022	**-68.068**	**-69.585**	**-1.517**
851 Opbrengst watersysteemheffing gebouwd	-35.328	-36.452	-1.124
852 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	-27.227	-27.273	-46
853 Opbrengst watersysteemheffing ongebouwd	-5.241	-5.241	-
854 Opbrengst watersysteemheffing natuur	-272	-272	-
855 Opbrengst verontreinigingsheffing	-	-347	-347
Voorgaande belastingjaren	**-347**	**-57**	**290**
851 Opbrengst watersysteemheffing gebouwd	-	4	4
852 Opbrengst watersysteemheffing ingezetenen	-	-16	-16
853 Opbrengst watersysteemheffing ongebouwd	-	-5	-5
854 Opbrengst watersysteemheffing natuur	-	-	-
855 Opbrengst verontreinigingsheffing	-347	-40	307
2. Zuiveringsbeheer	**-92.746**	**-95.014**	**-2.268**
Huidig belastingjaar 2022	**-92.746**	**-92.756**	**-10**
856 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	-27.121	-27.023	98
857 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	-65.625	-65.733	-108
Voorgaande belastingjaren	**-**	**-2.258**	**-2.258**
856 Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	-	-2.217	-2.217
857 Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	-	-41	-41
Bruto belastingopbrengsten	**-161.161**	**-164.656**	**-3.495**

6.2.1. Watersysteembeheer € 1,2 miljoen meer

De belastingopbrengst van de taak watersysteembeheer komt naar verwachting € 1,2 miljoen hoger uit dan de in begroting opgenomen belastingopbrengst. Dit komt vooral omdat de opbrengst gebouwd, waarbij de peildatum voor de WOZ-waarden op 1-1-2021 ligt, hoger is dan begroot.

6.2.2. Zuiveringsbeheer € 2,3 miljoen meer

De belastingopbrengst van de taak zuiveringsbeheer valt, volgens de prognose van GBLT, naar verwachting € 2,3 miljoen hoger uit. Dit komt vooral door de hogere belastingopbrengst over voorgaande heffingsjaren als gevolg van opgelegde en nog op te leggen definitieve aanslagen bedrijven. De prognose voor de bedrijfsruimten heffingstechnologie is gebaseerd op de actuele verwachtingen die de heffingstechnologen van het waterschap hebben afgegeven. In de afgelopen periode is bij de definitief gemaakte aanslagen gebleken dat de vervuilingswaarden hoger zijn dan vooraf was ingeschat door de heffingstechnologen. De opbrengsten over voorgaande jaren vallen daarom hoger uit dan indertijd meegenomen in de jaarrekening 2021. Doordat nog niet alle aanslagen over de voorgaande jaren definitief zijn gemaakt door het waterschap worden er nog steeds aanslagen over voorgaande jaren verstuurd. Deze definitieve aanslagen zorgen voor meer/minder belastingopbrengsten.

6.3. Kwijtschelding en oninbaar, per saldo € 0,4 miljoen meer

Kwijtschelding en oninbaar per Kostendrager x € 1.000	Begroting origineel (OB)	Begroting na Mutaties (BURAP)	Saldo (BURAP) -/- (OB)
1. Watersysteembeheer	**1.188**	**1.176**	**-12**
Kwijtschelding Watersysteemheffing	998	986	-12
Oninbaar Watersysteemheffing	190	190	-
2. Zuiveringsbeheer	**2.292**	**2.679**	**387**
Kwijtschelding Zuiveringsheffing	2.040	1.972	-68
Oninbaar Zuiveringsheffing	253	708	455
Kwijtschelding en oninbaar	**3.480**	**3.855**	**375**

Kwijtschelding € 0,1 miljoen minder

De prognose kwijtschelding is licht naar beneden bijgesteld. De in de begroting opgenomen verhoging van het aantal toegekende kwijtscheldingsverzoeken valt naar verwachting lager uit.

Oninbaar € 0,5 miljoen meer

De kosten van oninbaarheid worden € 0,5 miljoen hoger geprognosticeerd. Oorzaken zijn onder meer:

- Hogere kosten oninbaarheid in verband met faillissement één debiteur (meetbedrijf);
- Huisbezoeken deurwaarder: De afgelopen jaren heeft GBLT te maken gehad met de coronamaatregelen waardoor het niet altijd mogelijk is geweest om huisbezoeken te doen bij die belastingschuldigen. Nadat de coronamaatregelen zijn geëindigd is de deurwaarder actief bezig geweest met deze vorderingen. Hieruit is naar voren gekomen dat een groot deel oninbaar verklaard moet worden omdat ook bij het huisbezoek is gebleken dat er geen verhaalsmogelijkheid is.

Het is niet uit te sluiten dat ook de komende periode voor met name de oude jaren nog vorderingen oninbaar verklaard gaan worden naar aanleiding van deze huisbezoeken. Daarnaast is enige voorzichtigheid geboden door de oplopende inflatie en hogere energielasten die een negatief effect kunnen hebben op de financiële buffers van huishoudens en bedrijven.

7. Overige paragrafen

7.1. Claims derden en risico's

Westdijk
Op 4 juli 2018 heeft het algemeen bestuur een besluit genomen over de voorkeursoplossing voor de Westdijk. Het doel van het waterschap is een mooie, schone en veilige dijk voor de inwoners van Bunschoten-Spakenburg.

Het waterschap wil de schade en kosten, vanwege het gebruik van verontreinigde grond, verhalen op de aannemerscombinatie die de dijkversterking heeft uitgevoerd. Daartoe is het waterschap een gerechtelijke procedure gestart, waarbij het de vraag is in hoeverre, de schade verhaald kan worden.

Doorbraak zomerkade Hoenwaard
Tijdens het hoogwater van de zomer van 2021 is een zomerkade in het gebied Hoenwaard doorgebroken. Hierdoor hebben verschillende aangelanden, met name agrariërs, schade opgelopen waarvoor zij het waterschap aansprakelijk hebben gesteld. De schade is aangemeld bij de verzekering van het waterschap.

7.2. Treasury

De onzekere economische tijden met hoge inflatiecijfers en zorgen over de economische groei hebben direct invloed op de rente. Merkbaar is dat de rente enorm volatiel is en steeds minder voorspelbaar. Dit maakt dat de treasurycommissie afgesproken heeft vaker bij elkaar te komen om de rente ontwikkelingen te bespreken en daar waar nodig hier direct op in te kunnen spelen. Merkbaar is dat geen enkele instantie zich meer durft te wagen aan hoe de rente zich in de komende jaren zal gaan ontwikkelen. Waar de rente voor een 20-jaars lineaire lening eind 2021 nog uitkwam op circa 0,7% is dit medio juni al gestegen naar 2,7%.

De treasurycommissie probeert hier zo goed mogelijk op in te spelen en passend bij de vermogensbehoefte en het door het AB verstrekte mandaat, benodigde financiering op de meest gunstige momenten aan te trekken. Enerzijds zijn in december 2021 reeds 2 leningen (in totaal € 20 miljoen) aangetrokken met een stortingsdatum in 2022. Daarnaast is begin maart ingespeeld op een tijdelijke daling van de rente door op dit moment een lening aan te trekken (€ 15 miljoen). Hiermee is op basis van de huidige liquiditeitsprognose voorzien in de financieringsbehoefte van 2022.

De kasgeldlimiet is tot op heden niet overschreden.

In het eerste half jaar is een langlopende lening aangetrokken:

- Bij de NWB is op 4 maart 2022 een langlopende lening aangetrokken van € 15 miljoen, stortingsdatum op 6 juni 2022, met een looptijd van 20 jaar, lineaire aflossing en een rentepercentage van 0,919%.

Mede door het aantrekken van bovenstaande langlopende lening is er in juni sprake van schatkistbankieren. Er wordt hiervoor geen rentevergoeding aan het Ministerie betaald.

De treasurycommissie blijft de renteontwikkelingen nauwlettend volgen om daar waar mogelijk zo gunstig mogelijk alvast een deel van de benodigde financiering voor 2023 aan te trekken.

7.3. Rechtmatigheid

Conform planning zijn de rechtmatigheidsaudits op de processen personele lasten en inkoop (inclusief inhuur) uitgevoerd. Beide processen voldoen aan in- en externe regelgeving en zijn daarmee rechtmatig.

7.4. Frauderisico

Eind 2021 / begin 2022 is de frauderisico analyse geactualiseerd. In april 2022 is het AB hierover geïnformeerd. In 2022 is een audit uitgevoerd op beheersing van frauderisico's binnen de processen (bestuurlijke) besluitvorming, ICT, vergunningen en het verstrekken van subsidies. Hierbij is beoordeeld of de geïdentificeerde beheersmaatregelen toereikend zijn en in de praktijk ook worden toegepast.

Van deze processen kan geconcludeerd worden dat de benoemde fraude risico's voldoende worden beheerst. Wel wordt een aantal aanbevelingen (procesverbeteringen) gedaan n.a.v. de uitgevoerde audits. Deze aanbevelingen worden teruggekoppeld aan de proceseigenaar. Bij een volgende audit zal worden beoordeeld of deze aanbevelingen zijn overgenomen.

Daarnaast is voor het proces aan- en verkoop van onroerend goed (met name grond) gekeken naar de opvolging van de bevindingen uit de audit van vorig jaar. Inmiddels heeft aanbesteding voor een systeem plaatsgevonden, zodat het proces gedigitaliseerd kan worden en bijvoorbeeld functiescheiding middels het systeem afgedwongen wordt (hiermee wordt het proces beter volgbaar en reproduceerbaar). Naar verwachting vindt implementatie in september plaats, waarmee de risico's voldoende beheerst kunnen worden. Bij een volgende audit zal vastgesteld worden of dit daadwerkelijk het geval is.